47 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2653 — ՇԱԲԱԹ — 1330 ՍԵԼԳՍՏԷ 6- 1912 ՀՈՒՏԻՍԵՓԵՐ 6- 19

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉ-I EFKIAR
54 Grand' Rue de Pera 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ԶՐՈՒՑ ԿՈՒՂՂՈՒՍ ԱՄԷՆ ԳՐԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Է. ՊՕԼԻՍ, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՀՈՍՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԶԵՌԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԽ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس فرید
ادارهخانهسی باب عالی جادهسنده نومرو 54

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԵԿ.	ՎԵՑՄՍ.	ԵՌԱՄՍԵ.
Քաղաքի համար	80 Ղ.	45	25 Ղ.
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՆՈՒՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար առաջ 5 Ղրշ., մէջէն ասելի ծանուցմանց կամար յատուկ պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԹԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

29 - 45 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑԸ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ

Մշակումնքը այս անգամ իրօք անհետացած ըլլալ կ'երեւայ։

Օսմ. Դարձակալութեան հեռագիրը զոր երէկ մեր Վերջին Լուրերու բաժնին մէջ հրատարակած էինք, արտասովորութիւն պատճառեց բիւրաւոր ընտանիքներու, որոնք արդէն իսկ պատերազմի անպատեհութենէն տակ ընկճուած, վախը ունէին թէ իրենց նեցուկներէն ալ պիտի զրկուին և բոլորովին պիտի փճանան։

Կառավարութիւնը թերեւս այս գիշեր կամ վաղը առաւօտ պաշտօնական յայտարարութիւն մը ընէ այս մասին, ինչպէս խոստացած է Նորատունկեան Էֆէնտի Ս. Պատրիարքին, և ինչպէս մանրամասն պատմած ենք «Մանզումէ»ի այսօրուան Ազգային բաժնին մէջ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԿԸ ՀՌՉԱԿԷ

ՈՂՋՈՒՆԵԼՈՎ ԻՐ ՋԻՆԱԿԻՑ ԱԶԳԵՐԸ

ՄԵՏԱՍԱՆԵՐԱՐԴ ԺԱՄԱՒԻ ԴՈՐԾԵՐ

Աթէնքի Հեռագրական գործակալութիւնը հետեւեալը կը ծանուցանէ երէկուան թիւով.—

«Ցունաստան չուզելով բանուիլ իր զինակիցներէն, պաշտօն յանձնեց Պոլսոյ իր դեսպանին Մ. Կրիբարիսի հաղորդել Բ. Դրան թէ պատերազմ հրատարակած է Ցունաստան զրկեց միեւնոյն ատեն իր եղբայրական ողջոյնները զինակից ազգերուն։»

Ահա հեռագիր մը որ վեր ի վայր կը շրջէ Օսմ. կառավարութեան վերջին օրերս Ցունաստանի անդէպ ունեցած բացասիկ տրամադրութիւնները և կատարած իրողութեան մը առջեւ կը դնէ Բ. Դուռը, որ, ինչպէս յայտնի է, Սերպ և Պուլկար դեսպաններուն անցագիրները յանձնած օրը, չէր ուզած դեռ Մ. Կրիբարիսի անցագիրն ալ յանձնել, անուշտ այն յոյսով որ դիւանագիտական միջոցով կարելի պիտի ըլլայ Ցունաստանի հետ յարաբերութեանց իզուր առաջ չբերել, քանի որ մանաւանդ Կրէտէի Ցունաստանի կցման ատիթ իր կողմէ տէրութեանց ուղղեալ բողոք-ծանուցագրին պատասխանին ալ սպասել հարկ էր։

Բայց ինչպէս երէկ ալ կը գրէինք, դէպքերը գահավիժօրէն կը յաջորդեն իրարու։

Մ. Կրիբարիս առջի օր Նորատունկեան էֆ.ի բնակարանը այցելելով հասկնալ ուզեր էր թէ ինչո՞ւ իր անցագիրն ալ չէ զրկուած։ Զենք գիտեր թէ Նորատունկեան էֆ. ինչ պատասխանած էր։ Բայց տարակոյս չկայ թէ կ'ըսէ «Ժէօն Թիւրք», արտաքին գործոց հայազգի նախարարը դեսպանին պէտք եղած պատասխանը տուած է պատերազմի մասին Ցունաստանի ալ ունեցած փափաքը գոհացնելու կերպով։

Մ. Կրիբարիս յետոյ Պուլկար և Սերպ դեսպաններուն հետ տեսակցութիւն մը ունեցեր և իր կառավարութենէն հրանդած խնդրած էր։

Ոչ մէկ կասկած որ վերոգրեալ հեռագիրը պատասխան է Մ. Կրիբարիսի ուղած հրանդագին և այլ ևս Մ. Կրիբարիսն ալ կը դարձի Վոսֆորի ափերուն հիւրը ըլլալ։

×

Օրուան միւս կարեւոր լուրն ալ Պարսկական զինակիցներէն Սերպիոյ ալ պատերազմի հռչակման յայտարարութիւնն է, ինչ որ կը ծանուցուի Պէլգրատէն եկած հետեւեալ հեռագրով.—

Պելգրատ, 17 Հոկտ.— Կառավարութիւնը կէս օրէն վերջ Պոլսոյ իր դեսպանին Մ. Նենատովիչի զրկեց պատերազմի յայտարարութիւն մը Բ. Դուռ մատուցանելու համար, միեւնոյն ժամանակ ծանուցանելով այս պարագան մեծ տէրութեանց։

Զենք գիտեր թէ իրական ինչ արժէք ունի Սերպիոյ կողմէ մեռատաներորդ ժամուն կատարուած պատերազմի այս յայտարարութիւնը, երբ Օսմ. կառավարութիւնը իրմէ շատ առաջ արդէն խզեց իր յարաբերութիւնները Սերպիոյ հետ,— ինչպէս Պուլկարիոյ հետ,— զրեթէ պատերազմ հռչակելով։

Բայց վերջապէս Սերպիա և Ցունաստան ալ, Դարատաղէն վերջ պաշտօնապէս պատերազմ հռչակած են Թուրքիոյ դէմ։

Հիմայ կը մնայ միայն Պուլկարիա որ անպաշտօն կերպով գործելով հանդերձ սահմանագլուխներուն վրայ, իր կողմէ դեռ պաշտօնապէս դնել մինչեւ սա տողերը գրուած պահուն, բան մը ըսած չունի Բ. Դրան։

Սպասենք ուրեմն նոր դէպքերու։

ՑՈՑՆ ՄԻԼԻՈՆԱՏԻՐՆԵՐՈՒ ՇՔԵՂ ԴԵՐԸ

ՎԵՐԱԾՆՈՒԹԵԱՆ ԳԵՂԵՑԻԿ ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

ՕՏԱՐԷՆ ՇԱՀՈՒԱԾ ԴՐԱՄԸ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ՆՈՒԷՐ

Գ.—

Արմենիքի վաճառականութեան համար Թուսանիա, Ռուսիա և Արեւմուտք հաստատուած Ցոյները նուազ վնասուած էին քան Ցունաստանի իրենց եղբայրները։ Շուտով վերակազմեցին առագաստանաւերու տորմիղները, չոգենաւեր գնեցին և վերսկսան ցորենի գործերը։ Ռուսաքանաքքիները, Իպլիները և վաճառականներու ուրիշ մեծ ընտանիքներ՝ Ջարդերէն վերջ թողուցին Թիոսը և գացին անոնց միացան։ Եպիրոսի գաւառը որ Թուրքերուն պաշտպանեանց ենթարկուեցաւ և անոնց իշխանութեան տակ մնաց, իր կարգին խիզախ զաղթականներ ունեցաւ, որոնք օր մը Զաբրատներ, Արսարիսներ, Ավէրոֆներ պիտի կոչուէին։

Այսպէս, մինչդեռ Ցունաստան կը տապալէր քաղաքական խառնակութեանց մէջ որոնք անխուսափելի էին աւերակներու վրայ հաստատուած թագաւորութեան մը համար, դուրսը կը կազմուէին նոր միլիոներ որոնք հանրային կրթութեան կատարեալ դրութեամբ մը պիտի օժտէին զինքը, և Աթէնքը՝ իմացական տեսակէտով Արեւելքի առաջին քաղաքը պիտի դարձնէին։

Այսօրուան մարմարեայ քաղաքին մէջ որ 150,000 բնակիչ ունի, ո՛վ պիտի ճանչնայ այն ողբալուկ գլուխները որ Նոմոպղիան 1810ին՝ Եէնիչէրիներու զօրանոցի մը չորքը բոլորուած հազիւ հարիւր խարխլած անակներ տեսած էր։

Աթէնքի հազած փոքրին նուէրներուն մէկ փիսկոպոսութիւնը ցոյց կուտայ թէ հարուստ Հելլէններու աւելի քան 20 միլիոն նուիրած են անոր հանրային հիմնարկութեանց համար։ Ոչինչ այնքան լաւ պիտի կրնար պատկերացնել յունական մայրաքաղաքին բարեբարեաց բարոյական ժամանակութիւնները, որքան լուսաթաթաւած հետեւեալ թուականները։— Աթէնքի Համալսարան, նոր գաստիարակ հաստատութիւն համար մէկ քանի տարուան անջրդեւներով առացած է 100,000 արծաթի Պ. Տէմէթրիս Ս. Պաբատաքիսէ, 250,000 արծաթի Պ. Բէսթիկիսիսէ, 600,000 արծաթի Պ. Բաբատաքիսէն։ Պ. Տուտրաս ալ 80,000 արծաթի նուիրածէ արտաքին անդամատոմարը զարգարելու համար։ Ազգային Թանգարանը 200,000 արծաթի ստացած է Պ. Տ. Պէնարատաքիսէն և 75,000 արծաթի Տիկին Սթուրնարայէն։ Թօպիճանները մէկ միլիոն արծաթի մատակարարեցան Բաղմարուեստական վարժարանին հիմնարկութեան։ Թէսսոր Արէթայիս մէկ ուկէս միլիոն նուիրած է գործնական բժշկութեան վարժարանի մը շինութեան, ինչպէս Եէորիոս Ռիքարիս մէկ միլիոն Ասուաճանական վարժարանի մը կառուցման, Հաճիքօղլու մէկ միլիոն Արբանոցի մը հիմնարկութեան, և Բանկա երկու միլիոն Վաճառականներու հոգաբարձութեան համար։ Նիքոլաս Զարիֆի 250,000 արծաթի տուած է հանրային ժամացոյցներ հաստատելու համար, Վանկէլ Զարբաս երկու-բուկէս միլիոն Զաբրիճեան ապարանքին, ուր մշակոյթ ցուցադրուած կը մնայ Ցունաստանի ճարտարարուեստական արտադրութիւնները։ Սիմոն Սինաս պատրաստ նոր նպաստ երկու-բուկէս միլիոն նուիրած է Աթէնքի շէնքերուն ամէնէն չքեղին՝ Ակադէմիային որուն ոսկեզօծ խոյակներն ու սիւները և գունազեղ սիւնաճակատները, որքան ալ քիչ մը ուռուցիկ ու տարօրինակ, նորէն հին արուեստի ապատրաստութիւնը կը թողուն։ Եէորիոս Սինաս պատրաստ ալ Դիտարան մը նուիրած է քաղաքին, և Ռուլիները՝ որոնց առեւտրական դատերը կ'երթեւեկեն Հնդկաստանի, Անգլիոյ և Ամերիկայի միջեւ, վերանորոգած են Աբրեպիսկոպոսական ապարանքը և 25,000 անգլիական ոսկիով մասնակցած են Ազգային Թատրոնի մը համար բացուած հանդանակութեան։

Այս միլիոնատէրերուն մեծագոյն մասը երկրէն դուրս ապրած են ու կը շարունակեն ապրիլ։ Աթէնք անմասնակ կը նախընտրէ այն միլիոնատէրերը, որոնք «քարքարոտներու» երկիրը հարստանալէ վերջ կ'երթան նշանակելի դերք մը կը դրաւեն մայրաքաղաքին մէջ, և իրենց ապարանքներով կը քաջալերէն ճարտարապետները, քանդակագործները, նկարիչներն ու արհեստաւորները։ Ժողովուրդին օրեցի այս միլիոնատէրերուն դէմ իր որ կը գոնուի Անարխ Մինկրօս, որ Պոլսոյ մէջ չանած է իր հարստութիւնը, և որ, Աթէնք հաստատուելէն ի վեր, յաջորդաբար անոր նուիրած է ժողովրդական Թատրոն մը, Էվանկէլիզմոս Հիւանդանոցը, եկեղեցի մը, կիներու ապաստանարան մը, Կեդրոնական բանտեր, — խուցերու ձեւով յարդարուած, հանձնաժոյն ոճրագործութեան վերջին պահանջներուն, — և բազմաթիւ գիշերվարժարաններ Բանիէլիի մարմարով։ Մասնաւորապէս բարձր զարգացում ունեցող Աթենացի մը, Պ. Թօն, իր հարստութիւնը արուեստագէտներուն կը նուիրէ կատարեալ ազատութեամբ։ Մեկնաբանելու մը է նաև Պ. Աթէքսանդրիս-Աքիլեցի, որ Աթէնքի նուիրած է Պայրոնի Ցունաստանի քրտնաթիւնը յաւերժացնող խմբանդրին։ Պ. Աքուլիոս, Թէբէի երեսփոխանը, Սինթակմա հրապարակին վրայ գտնուող իր ապարանքին մէջ խմբած է արդի յոյն նկարիչներու ամէնէն զարկիկ գործերը։

Պէտք չէ կարծել սակայն որ Աթէնքը կը զգեցկանոնայ ի միտս Ցունաստանի միւս քաղաքներուն։ Շերամ, Վոլո, Բաթրաս, Արկոսթինի, Քորֆու իրենց վաճառականներուն հարստութեան և ասատաձեռնութեան շնորհիւ, մայրաքաղաքին հետ կը մրցին իրենց եկեղեցիներով, Քոլէճներով, թատրոններով, հանրային հրապարակներով, թրամվէյներով և էլեկտրական լոյսով։

Թուսիոյ մէջ հարստացած Եպիրոսցիներ՝ ինը միլիոն տրամի դրած են ռուսական պանքաներու։ Այդ գումարով համալսարան մը պիտի հիմնուի Եանեայի մէջ, երբ Եանեա Ցունաստանի վերադարձուի։

Սպասելով սոսը, այսօր Եանեա օժտուած է կիսնազիօնով մը որ իրեն հաւասարը չունի բովանդակ Ցունաստանի մէջ։ Զօսիմատէսները չինած են զայն։ Հինգ եղբայրներ էին սոսնք՝ որոնք որոշեցին չամուսնանալ, որպէս զի իրենց հսկայական հարստութիւնը ազգին մնայ։

Անցեալ տարի՝ Քօրֆուի մէջ մեռած հարուստ վաճառական մը միլիոն մը թողուց քաղաքին մեր ազգակայ ճարտարարուեստի մը ցամաքացման համար։

Վալիանոս Բէֆալօնիացին իր սապարէզը սկսած էր իբրէ՝ մանուկավար։ Վերջէն՝ նուազ եղաւ առագաստանաւու մը մէջ որ Սև Ծով կ'երթար։ Դանուբի գետաբերանը հասնելով ցորենի վաճառականութեան սկսաւ և ժամանակ անցնելէ վերջ ահագին հարստութիւն մը դիզեց։ եղբայրները ընկերակցեցան իրեն, հարստացան իրենք ալ, բայց մէկէն որ դեռ հովիւ կը մնայ Բէֆալօնիոյ ժայռերուն վրայ։ Վալիանոս իր բնիկ գիւղը մարմարեայ գոնարի մը վերածեց և Արկոսթոլին ալ՝ որ կղզիին քաղաքագլուխն է, յունական թագաւորութեան ամէնէն զեղեցիկ քաղաքներէն մէկը դարձուց։ Մեռած ատենը, մայրաքաղաքին նկատմամբ ունեցած ակնածութեան իբր ապացոյց, երկու միլիոն կոակեց Աթէնքի՝ Մատենադարանի մը կառուցման համար։

Յեղական հայրենասիրութիւնը շատ ծաւալած է Ցունաստանի մէջ։ Իւրաքանչիւր հանձնք ինք կը պահէ իր հնութիւնները։ Հելլէնները կ'ընդունին որ Աթէնք պէտք է առաջին դիրքը գրաւէ իրենց քաղաքներուն մէջ, բայց երբեք չեն հաւատիր որ ինք կապտէ բոլոր նուիրատուութիւնները, և իր թանգարանին մէջ հանդիպիլ հազիւ ամէն տարան։ Անոնց դիւղեր, իրենց բնիկներէն մէկուն անակնկալ բարեսիրութեան շնորհիւ, կ'օժտուին այն տեսակ չէնքերով որոնց նմանին մարդ չի հանդիպիր նոյն իսկ հազիւ մէկ քանի մ'ան հեռուն գտնուող քաղաքներու մէջ։ Այդ գիւղերը աւանները կը դառնան՝ ի միտս քաղաքներուն։

*Բարեկամս Ս***, իր ծննդավայրին՝ Իթաքա կղզին վրայ խօսելով, կ'ըսէր թէ.— «Եթէ հոն ըլլաս, պիտի զարմանաս որ ուր քնակիչներու թացակայութիւնը տեսնելով։ Մեր բոլոր ազգանդամ մարդիկը կը դարձեն բարեաց վերանորոգելու համար։ Կղզիներն ու ազգիկները միայն կը մնան խաղողն ու ձիթապտուղը քաղելու համար։ Ամբողջ տարի ասոր մարդիկ մեկնեցան Իթաքայէն դէպ Աւստրալիա և Քանատա։ այս միջոցին այդ երկու երկիրներն են որ ամէնէն աւելի դրամ չանելու յոյս կը ներշնչեն։ Մեր կղզին արդէն իսկ միլիոնատէր մը ունի որ կը չարունակէ հարստանալ Պաքանները մէջ, և որ իր գիւղը օժտած է եկեղեցիով մը ու գեղեցիկ դպրոցով մը։ Իթաքա քաղաքը կը նմանի այդ գիւղին, որովհետեւ ուրիշներ ալ գիւղեր չունի, այլ միայն հոգի խռուշ մը զոր Հերակլէսի Պալատը կ'անուանեն։ Բայց մերիններն անոնք որոնք հետեւիրը կը գտնուին, որ մի հարստացած պիտի վերադառնան ոսկեհանքերէն։ Եւ մեր կղզին որ Ցունաստանի լաւագոյն գինին հանելու փառքը կը վայելէ, մէկ քանի տարուան մէջ իր հանրային հիմնարկութիւններով, պիտի հաւասարի մերձակայ Արկոսթոլիին, ուր ստիպուած ենք երթալ մակոյներով, ամէն անգամ որ քիչ շատ հաղորդագիր առարկայ մը գնելու կամ ներկայացուցիչ մը տեսնելու պէտքը զգանք։»*

ՏԻԳՐԱՆ ԵՐԿԱՔ

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ (5)

ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ (1877-1878)

Բ. ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՀԷՐՍԷՔԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ (1875). — ԱՆՏՐԱՇԻՒ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ (30 ՅՈՒՆԻՍԻՍ 1876).— ՊՕՍՆԱՅԻ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — ՊԷՐԼԻՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱԳԻՐԸ. — ԳԱՇԵՆԿԷՑՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱՀ ԱՊՏԻՒԼ ԱՋԷՋԻ). — ԳԱՇԵՆԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՐԱՏԻ (30 ՄԱՅԻՍ 1876). — ԳԱՇԵՆԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԱՊՏԻՒԼՇԱՀԻՆ. — ԳՈՒՐՔԻՔ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ ՍԵՐԲԻՈՅ ԵՒ ԳԱՐԱՏԱՂԷՆ ԴԷՄ (1876 ՅՈՒԼԻՍ). — ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ "ՎԱՃԱՌԱԳՈՐԾԻՆՆԵՐԸ.. — ՍԵՐԲԵՐՈՒՆ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ. ՋՐՈՒՎԱՌ ԻՍԿՆՔԻԷՆ ՊՈՒԼՍՈՅ ՄԷՋ (ՀՈԿՏԵՄ. 1876). — ԶԻՆԱԳԱԴԱՐ ՍԵՐԲԻՈՅ ՀԵՏ.

Պուլկարիոյ դէպքերուն յարուցած յուզումը շատ մեծ եղաւ ամէն կողմէն։ Պ. Կլատսթոն այդ «վայրագութիւնը» մասին գրեց զայրագին հոդուածներ որոնք արձագանգ գտան բովանդակ Եւրոպայի մէջ, և ստիպեցին Պիտոնֆիլտի դանիզը որ քիչ մը վերապահութիւն դնէ ան աշակցութեան մէջ զոր կ'ընծայէր Բ. Դրան Ռուսիոյ դիմակալելու համար։ Զարթ յայտարարեց թէ ազգս գործութեանց պիտի ձեռնարկէ, նոյն իսկ այն պարագային երբ միւս տէրութիւնները վարանին։ Դժուար պիտի ըլար զինքը զսպել, ինչպէս ինքն իսկ դժուարաւ կրնար դիմադրել իր կայսրութեան հանրային կարծիքին ճնշումին։

Տաղնապալի էր պարզ։ Իտալիոյ հակումն վտանգը և միջոց մը գտնուեցին քիչ շատ զոհացում տալու համար Եւրոպայի, և կամ գտնել մեծ տէրութիւններն մէկ քանիին, զանոնք անջատելու համար Եւրոպական համաձայնութենէն։ Այս մեծագոյն ծագիցաւ Օսմ. Կայսրութիւնը սահմանադրական կազմակերպութեամբ

— Ձեմ յիշեր, բաւ Սերգիս պէյ։

— Լաւ ուրեմն, թող որ ես բանամ... քանի քանի հեղ քեզ զգուշացուցի Հալէթի դէմ, բայց ականջ չկախեցիր... մեղրը ճիտդ... և ականջ չկախեցիր՝ հակառակ առոր որ դուն ինքդ շատ լաւ գիտէիր թէ Հալէթ հորդ փորելու կ'աշխատի անոնդհամ...

— Բայց ուրկէ՞ ուր...

— Կեցի՛ր, ձգէ որ աւարտեմ բանիս... դուն կարեւորութիւն չտուիր Հալէթին, որովհետեւ ինքդինքդ և քուկինիներդ ապահով կը դգայիր փոքրանոցին մէջ... քանի՝ Ապտիւրրահմանի հոն էր, քանի՝ մանաւանդ Սուլթանին սեռանման վտանգութիւնը Ապտիւրրահմանին վրայէն չէր խլուած, վստահ էիր թէ ձեր դիրքն ալ անխախտ կը մնայ այնտեղ.... միւս կողմէ, Սուլթանին ալ սիրելի էիք, որով Հալէթ ի զուր պիտի տապալուէր ձեր ոտքերուն առջեւ փոս բանալու համար... աւելի հաւանականութիւն կար որ բացուած փոսին մէջ ինք իյնար քան դուք իյնայիք... բայց կար միջոց մը որ մեծապէս պիտի գիւրացնէր իր ծրագիրը, և ստիպեր Ապտիւրրահմանի հետացումն էր փոքրանոցէն... դուք ձեզ ապահով կը դգայիք ոնոր համար որ դիտէիք թէ Հալէթ երբեք չպիտի կրնայ պաշտօնակ ընել տալ Ապտիւրրահմանը... եղբայրդ ալ այդ կարծիքը յայտնեց ինծի, ամէն անգամ որ այս մասին խօսեցանք իրեն հետ... բայց դուք մոռցեր էիք թէ Սուլթանին սիրական մարդ մը պաշտօնէ հեռացնելու համար անպատեհ պէտք չկայ զայն պաշտօնակ ընել տալու... պաշտօնի քարձրացումն ալ այդ արդիւնքը կրնար տալ, մանաւանդ աւելի սպասով կերպով և աւելի դիւրութեամբ... Սուլթանին տուած սէրը ինքդրոյ առարկայ պաշտօնատարին նկատմամբ, պատճառ մը աւելի կ'ըլլար որ այդ մարդով կատարուելիք գործում մը յաջողութեամբ պսակուի... և ճիշտ այդ բանն է որ բրաւ Հալէթ, և կամ ընելու վրայ է, քանի որ տակաւին վերջնական բան մը չկայ... կրնայ ըլլալ սակայն որ եղած լինցած ալ ըլլայ... հիմայ հասկցա՞ր թէ ինչու մոռնդ եմ, և սա՛ալ ոչ թէ ինծի, այլ շիտակ շիտակ ձեզի համար, սկ՛ց։

Սերգիս պէյ պահ մը իրաւէս ընկճուած մնաց սոմիրացին խօսքերուն սակ, բայց չուտով ինքզինքը դուսաւ, և կատարեալ ինքնավստահութեամբ մէն էր որ պատասխանեց.

— Բայց վերջապէս ասոր մէջ ուղղակի փոսնդ մը չկայ մեզի դէմ... Սուլթանի անչուշտ Ապտիւրրահմանի յաջորդ մը նշանակելու համար մեզի խարխուլ պիտի հարցնէ... գիւրին է մեր դործին յարմարող մէկը ցոյց տալը։

Գեղեցիկ յանկարծական կերպով մը գլուխը երերցուց և ըսաւ։

— Հալէթի այդ գործն ալ տեսած է արդէն... Ապտիւրրահմանի յաջորդն ալ նշանակուած է այս պահուս։

— Ո՞վ է, ո՞վ է, հարցուց Սերգիս պէյ անհամբերութեամբ։

— Ձեր ամէնէն կատաղի թշնամիներէն մէկը...

(Շարունակելի)

— Ո՛չ, կմկմաց Սերգիս պէյ, անհանգստութեամբ։

— Վերջին անցքերը, մանաւանդ էէնիչէրիներու յանդգնութիւնները, որոնց պատճառու մայրաքաղաքը տակն ու վրայ կ'ըլլար միշտ, ինչպէս նաև հոկտոբեան պակասը որ այդ յանդգնութեանց առջեւ ազատ ասպարէզ կը բանար, պատճառ եղան որ կայսրը պաշտօնակ ընէ Ազիզիէ Թէհեսան (ներքին գործոց նախարար) և անոր տեղ պաշտօնի կոչէ... մտածէ անգամ մը...

— Ո՞վ, հարցուց պէյը անձկութեամբ։

— Ապտիւրրահման պէյը...

— Փոքրանոցի տեսո՞ւչը։

— Նոյն ինքն։

— Աւելի լաւ ուրեմն... Ապտիւրրահման պէյը իմ լաւագոյն բարեկամներէս է, անանկ որ յառաջիկայն մեծ օգուտ կրնանք տեսնել անկէ... չնորհակալ եմ, Ամիրա, որ այս բարի լուրը բերիր ինծի...

Սակայն Գաղեզի դէմքը միշտ մռայլ կը մնար։ Աւելի դոյժ մը քան սուտիս մը բերողի երեւոյթը ունէր ու նստած էր անիսօ։

Այդ ընթացքն ու արտայայտութիւնը վերջ ի վերջոյ զգաց նոյն ինքն Սերգիս պէյ և հարցուց թէ ինչ ունի որ չի խօսիր։

— Ես շատ վատ բան մը կը տեսնեմ Ապտիւրրահմանի փոքրանոցէն հեռացման մէջ։

— Բայց ինչ վատ բան կրնայ ըլլալ ատոր մէջ... չէ՞ որ պաշտօնի բարձրացում մըն է...

— Այո՛, բայց եթէ Ապտիւրրահմանը իմ գիտցած մարդս է, նուազագոյնի բեռնակրի մը չափ անգամ չի կրնար յարմարիլ իր նոր պաշտօնին... և ան որ զինքը այդ պաշտօնին կոչեց...

— Սուլթա՞նը։

— Ո՛չ, գոնէ չեմ կարծեր։

— Հապա ո՞վ։

— Հալէթ էֆէնտին...

— Բայց Հալէթ խորտանակ մարդ է, չի՞ գիտեր թէ ինչ տեսակ մարդ է ընտրածը։

— Ես ալ ձիշդ այդ պիտի ըսէի արդէն... դիտնալով հանդերձ որ պակաս մարդ մըն է Ապտիւրրահմանը, զայն դիտմամբ Վէզիր Թէհեսան նշանակել կուտայ... ասոր տակ գաղտնի նպատակ մը չմ տեսնիր գուն...

— Ոչ։

— Բայց եթէ մէկ քանի շաբաթ առաջուան մեր մէկ տեսակցութիւնը յիշես, այդ նպատակը շուտով և կատարեալ յստակութեամբ պիտի երեւայ քեզի ալ։

— Ձեմ յիշեր, բաւ Սերգիս պէյ։

— Լաւ ուրեմն, թող որ ես բանամ... քանի քանի հեղ քեզ զգուշացուցի Հալէթի դէմ, բայց ականջ չկախեցիր... մեղրը ճիտդ... և ականջ չկախեցիր՝ հակառակ առոր որ դուն ինքդ շատ լաւ գիտէիր թէ Հալէթ հորդ փորելու կ'աշխատի անոնդհամ...

— Բայց ուրկէ՞ ուր...

— Կեցի՛ր, ձգէ որ աւարտեմ բանիս... դուն կարեւորութիւն չտուիր Հալէթին, որովհետեւ ինքդինքդ և քուկինիներդ ապահով կը դգայիք փոքրանոցին մէջ... քանի՝ Ապտիւրրահման հոն էր, քանի՝ մանաւանդ Սուլթանին սեռանման վտանգութիւնը Ապտիւրրահմանին վրայէն չէր խլուած, վստահ էիր թէ ձեր դիրքն ալ անխախտ կը մնայ այնտեղ.... միւս կողմէ, Սուլթանին ալ սիրելի էիք, որով Հալէթ ի զուր պիտի տապալուէր ձեր ոտքերուն առջեւ փոս բանալու համար... աւելի հաւանականութիւն կար որ բացուած փոսին մէջ ինք իյնար քան դուք իյնայիք... բայց կար միջոց մը որ մեծապէս պիտի դիւրացնէր իր ծրագիրը, և ստիպեր Ապտիւրրահմանի հեռացումն էր փոքրանոցէն... դուք ձեզ ապահով կը դգայիք ոնոր համար որ դիտէիք թէ Հալէթ երբեք չպիտի կրնայ պաշտօնակ ընել տալ Ապտիւրրահմանը... եղբայրդ ալ այդ կարծիքը յայտնեց ինծի, ամէն անգամ որ այս մասին խօսեցանք իրեն հետ... բայց դուք մոռցեր էիք թէ Սուլթանին սիրական մարդ մը պաշտօնէ հեռացնելու համար անպատեհ պէտք չկայ զայն պաշտօնակ ընել տալու... պաշտօնի քարձրացումն ալ այդ արդիւնքը կրնար տալ, մանաւանդ աւելի սպասով կերպով և աւելի դիւրութեամբ... Սուլթանին տուած սէրը ինքդրոյ առարկայ պաշտօնատարին նկատմամբ, պատճառ մը աւելի կ'ըլլար որ այդ մարդով կատարուելիք գործում մը յաջողութեամբ պսակուի... և ճիշտ այդ բանն է որ բրաւ Հալէթ, և կամ ընելու վրայ է, քանի որ տակաւին վերջնական բան մը չկայ... կրնայ ըլլալ սակայն որ եղած լինցած ալ ըլլայ... հիմայ հասկցա՞ր թէ ինչու մոռնդ եմ, և սա՛ալ ոչ թէ ինծի, այլ շիտակ շիտակ ձեզի համար, սկ՛ց։

Սերգիս պէյ պահ մը իրաւէս ընկճուած մնաց սոմիրացին խօսքերուն սակ, բայց չուտով ինքզինքը դուսաւ, և կատարեալ ինքնավստահութեամբ մէն էր որ պատասխանեց.

— Բայց վերջապէս ասոր մէջ ուղղակի փոսնդ մը չկայ մեզի դէմ... Սուլթանի անչուշտ Ապտիւրրահմանի յաջորդ մը նշանակելու համար մեզի խարխուլ պիտի հարցնէ... գիւրին է մեր դործին յարմարող մէկը ցոյց տալը։

Գեղեցիկ յանկարծական կերպով մը գլուխը երերցուց և ըսաւ։

— Հալէթի այդ գործն ալ տեսած է արդէն... Ապտիւրրահմանի յաջորդն ալ նշանակուած է այս պահուս։

— Ո՞վ է, ո՞վ է, հարցուց Սերգիս պէյ անհամբերութեամբ։

— Ձեր ամէնէն կատաղի թշնամիներէն մէկը...

(Շարունակելի)

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ"ի ԹԵՐԹՈՆԸ (106)

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԴԷՊԻ ԿԱԽԱՂԱՆ

(ՎԷՊԱԶԳԱՅԻՆ - ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

ԻԸ

Վ. ՅԱՆԳԻ ՄԷՋ

Գաղէզ այն առատուն կանուխ արթնցած էր, հակառակ անոր որ նախորդ գիշերը չատ չէր քնացած։ Իրեն համար սովորական բան մըն էր քունի այդ զրկանքը, փորձանաւոր ժամանակի մը մէջ, ուր թշնամիներու և նախանձողներու ճշմարիտ բանակէ մը շրջապատուած, ստիպուած էր մշտարթուն մնալու, վասնզէ զերծ պահելու համար ո՛չ միայն իր, այլ նաև իր սիրականներուն ալ դլուխը։

Այն առատուն, կանուխ եկած էր դարձեալ սիրականի մը սպառնացող վտանգը հեռացնելու համար։

Եւ այդ սիրականը Սերգիս պէյն էր։

Նախորդ գիշերը պալատ դտնուելով արտաքոյ կարգի կարեւոր լուր մը իմացած էր, և անշուշտ այդ լուրը մեծապէս կը հետաքրքրէր նաև Սերգիս պէյը որ այդպէս առտու կանուխ անոր քով կը փութար։

Սերգիս պէյ ալ կանուխ արթնցած էր նոյն առտուն և մտմտուած էր սոսկալի անհամբերութեան մը որ գինքը չատ դէշ տրամադրութեան մէջ կը դնէր սովորաբար։ Ինք ալ մեկուս մը գարուատին կը սպասէր առտու կանուխ, և կ'երեւայ թէ անոր բերելիք լուրերը արտակարգ կարեւորութիւն ունեցող բաներ էին իրեն համար որ այդպէս ջղագրգիռ դարձած էր։

Երբ Գաղէզ ներս մտաւ, դժուարաւ կրցաւ զսպել իր վրդովումը։ Այդքան կանուխ այցելութիւն մը Ամիրային կողմէ չատ բարեդուշակ բան չէր։

— Ի՞նչ է, ըսաւ, զայն բազմոցին վրայ հրաւիրելով։

Ամիրան նստաւ և անմիջապէս յայտնեց իր այցելութեան նպատակը։

— Պէ՛յ, ըսաւ, երկկ գիշեր խուսոր փոփոխութիւն մը տեղի ունեցաւ կառավարութեան մէջ, լուր ունի՞ս։

մը օժտելու ծրագիրը։ Հոկտ. 12ին Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Սէրվէր փաշա շրջաբերականով մը կը ծանուցանէր թէ Բ. Դուռը մտադիր է վիլայէթներու բնակիչներէն ընտրուած ընդհանուր ժողով մը դումարել՝ քուէարկելու համար կայսրութեան եղտնացոյցը, օրէնքներն ու տուրքերը. այդ ժողովը իրեն գործակից պիտի ունենար ուրիշ մը՝ զոր կառավարութիւնը պիտի անուանէր և որ Մերակոյսի իրաւասութիւնները պիտի ունենար։ Այս ասոյնան կարեւոր բարեփոխումներուն մէկ կողմէ կ'ուզէ ազդուօրէն «օգնել ձեզի, ձեր երկրին պաշտպանութեան մէջ, որուն պէտք ունիք և կը «տեսնէ ասոր անկարելիութիւնը. և ըստ «որում, միւս կողմէ կառավարութիւնը «կը խորհի ձեր ներկայ և ապագայ երջանկութեանը վրայ։ Կ'ուզէ վերջ տալ «կործանարար պատերազմի մը՝ ձեր և «ձեր ընտանիքներուն համար։ Ցուսալով «խաղաղութիւն ու երջանկութիւն բերել «ձեր երկրին մէջ և հիմնուելով Մեր վե«հապետական իրաւունքին վրայ, կա«տարեալ ինքնօրէնութիւն կը շնորհեմ «ձեզի։

«Ձեր երկիրը պիտի կառավարուի նոր «օրէնքներով ու մասնաւոր կանոնադիր«ներով, և որպէսզի անոնք համաձայն «ըլլան ձեր բարքերուն ու սովորոյթնե«րուն, պէտք է ձեր խորհուրդներով լու«սաբանէք ձեր հայրենակիցներն ու ա«ռնոց ծառայէք իբր առաջնորդ։ Կայս«րութեան բարձր պաշտօնատար. Եվ«գաֆի Նախկին Նախարար և Մէճիտիէի «ու Օսմանիէի Ա. կարգով պատուեալ «Շէմսէտտին պէյը մեր կողմէ անուան«ուեցաւ Նուիրակ։ Նայիպ էս Սուլթան «պատրոսով՝ ձեզի մօտ։ Իրմն կը յանձ«նէք պաշտպանութիւնը Օսմանեան շա«հերուն՝ ձեր երկրին մէջ կատարեալ ի«րաւասութիւնը։ զոր կուտամ իրեն՝ «հինգ տարուան չրջանի համար է. որմէ «ետքը իր պաշտօնը պիտի կրնայ վերա«նորոգուիլ Մեր կողմէ, կամ յաջորդ մը «պիտի նշանակենք։ Մեր կայսերական «փափաքը ըլլալով զործադրումը Շէրիի «տրամադրութեանց և ապահովելու հա«մար իրագործումը այս նպատակին պէտք «ունի Դատին պիտի նշանակուի ու ան«ուանուի Մեր կողմէ։ Այս Դատին պի«տի ձեռնարկէ անուանել Նայիպները, «քնիկ ուլէմաներուն մէջէն, ըստ Շէրիի «տրամադրութեանց։ Դատին թոշակը «պիտի վճարուի մեր կողմէ, իսկ Նա«յիպ էս Սուլթանին և Շէրիի միւս բո«լոր պաշտոնեաներուն թոշակները պիտի «վճարուին երկրին հասոյթներէն։»

ՄԷՀԷՄԷՏ ՐԷՇԱՏ

*** Տրիպոլսոյ և Պէնկազիի տրուած ինքնօրէնութեան մասին հրատարակուած օրէնքն այ որ կը տրամադրէ վերոդրեալ ֆէրմանին մէջ նշանակուած պայմաններ, երեսփ. Ժողովին զումարման ժամանակ վաւերացուելու պայմանաւ, յանձնուած է գործադրութիւն, Շէյխ իւլ Իսլամին և ներքին գործոց ու եղտնից նախարարութեան և հրամայած է առժամաբար գործադրել։

*** Հաշտութեան վերջնական դաշնադիրը երէկ պիտի կնքուէր իսալ և Թուրք պատուիրակներուն կողմէ։ Շատ հաւանաբար, Բ. Դուռը այսօր պիտի հրատարակուի թեան տալ հաշտութեան պայմանները։

*** Շէմսէտտին պէյի պիտի վճարուի տարեկան 80,000 ֆրանք։

*** Տրիպոլիսը պիտի վճարէ եղմանական զանձուն 87,000 Օսմ. ոսկի։

*** Հոռոմի օսմ. դեսպան կարգուած է Մուսթաֆա Բէյիթ փաշա։

*** Եգէպտոսի կղզիները պիտի պարպուին անմիջապէս Իտալիէն։

*** Վտարուած Իտալացիները պիտի վերադառնան մինչև մէկ շաբաթ։

*** Տարտանէլի մէջ դրուած Թորփիլները պիտի վերցուին ազատ մուտք տալու համար առեւտրական նաւերուն։

*** Մէկ քանի օրէն Պոլսոյ իտալիան հաստատութիւններն ալ կը բացուին։

*** Տրիպոլսոյ գատութիւնը պիտի յանձնուի նախկին Շէյխ իւլ Իսլամ Ապուիլբարհան Նէսիպ էֆէնտիի, որ Եգիպտոսի մեծ դատրին իրաւասութիւնը պիտի ունենայ։

*** Հոռոմի դատիթը հեռագրաւ խրնդրեց Պոլսոյ Գերման դեսպանատունէն որ այս կիրակի օր Բերայի դեսպանատան վրայ պարզել տայ իտալիան դրօշը։

*** Օսմ. Դարձակալութիւնը ընկալ որ կարգ մը թերթեր իսալ և Թուրք հաշտութեան պայմաններուն մասին այլ ընդալոց տեղեկութիւններ կը հաղորդեն, պաշտօն ունի յայտարարելու թէ անոնք վաւերական չեն և թէ իսկա կարճ ատենի մէջ քանի դաշնագիրը պիտի հրատարակուի։

*** «Թան» Ուշիի իր թղթակցէն հեռագիր մը ստացած է ծանուցանող թէ Իտալիոյ կողմէ վերջին անգամ Պոլիս դրկուած վերջնագիրը, — ի մասին հաշտութեան կնքման, — 1000 բառէ կը բաղկանար։ Եթէ Թուրքիա չընդունէր վերջնագիրը և նպաստաւոր պատասխան մը չի տար, Իտալիա պիտի ռմբակոծէր Իզմիրը։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԸ

Հռոմէն կը հեռագրուի Հոկտ. 17 թուով.—

Պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ արքայական հրովարտակ մը ծանուցանող թէ Տրիպոլսոյ և Պէնկազիի խաղաղութեան պատառաս, հետեւեալը հրամայուած է.

1.— Կառաւարչ ներում չնորհուած է Տրիպոլսոյ և Պէնկազիի այն բնակիչներուն որոնք մասնակցեցան թշնամութեանց կամ պատերազմի առթիւ զերի բռնուեցան։

2.— Տրիպոլսոյ և Պէնկազիի բնակիչները կը չարունակեն վայելել ինչպէս անցեալին մէջ ամենաբացարձակ ազատութիւն իրենց կրօնային պաշտամանց մէջ։ Սուլթանին անունը իբր Խալիֆա պիտի չարունակուի արտասանուիլ հրապարակային աղօթքներու մէջ և Անոր ներկայացուցիչը պիտի ճանչցուի յանձին անկէ ընտրուած պաշտօնային։ Վաղքի օրէնքները պիտի յարգուին ինչպէս անցեալին մէջ։

3.— Միշեալ ներկայացուցիչը պիտի պահպանէ Օսմ. Պետութեան և Օսմ. հպատակներուն շահերը։

4.— Ուրիշ արքայական հրամանագրով մը պիտի անուանուի յանձնաժողով մը կազմուած բնիկ երեւելիներէն որ պաշտօն պիտի ունենայ առաջարկելու քաղաքային և վարչական նոր օրէնքներ, ազատական զգացումներէ ներշնչուելով և յարգելով տեղական բարքերն ու սովորութիւնները։

ԻՏԱԼԵԻԹՈՒՐՔ ՀԱՇՏՈՒԹԵՆԷՆ ՎԵՐՋ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴՐՕՇԱԿԸ ՊԻՏԻ ՊԱՐԶՈՒԻ ՎԱՂԸ ԲԵՐԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱՏՆ ՎՐԱՅ

ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՊԷՆԿԱԶԻԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐՈՒՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԿԱՅՍ. ՖԷՐՄԱՆԸ

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐԸ ԿԸ ԴԱՌՆԱՆ

«Կայս. ներկայ Ֆէրմանս Տրիպոլսոյ «ու Պէնկազիի երեւելիներուն, ծերերուն «ու ժողովուրդին հաղորդուն պէս, յայտնի ըլլայ թէ Իսա որում իմ կառավա«րութիւնս մէկ կողմէ կ'ուզէ ազդուօրէն «օգնել ձեզի, ձեր երկրին պաշտպանու«թեան մէջ, որուն պէտք ունիք և կը «տեսնէ ասոր անկարելիութիւնը. և ըստ «որում, միւս կողմէ կառավարութիւնը «կը խորհի ձեր ներկայ և ապագայ եր«ջանկութեանը վրայ։ Կ'ուզէ վերջ տալ «կործանարար պատերազմի մը՝ ձեր և «ձեր ընտանիքներուն համար։ Ցուսալով «խաղաղութիւն ու երջանկութիւն բերել «ձեր երկրին մէջ և հիմնուելով Մեր վե«հապետական իրաւունքին վրայ, կա«տարեալ ինքնօրէնութիւն կը շնորհեմ «ձեզի։

«Ձեր երկիրը պիտի կառավարուի նոր «օրէնքներով ու մասնաւոր կանոնադիր«ներով, և որպէսզի անոնք համաձայն «ըլլան ձեր բարքերուն ու սովորոյթնե«րուն, պէտք է ձեր խորհուրդներով լու«սաբանէք ձեր հայրենակիցներն ու ա«ռնոց ծառայէք իբր առաջնորդ։ Կայս«րութեան բարձր պաշտօնատար. Եվ«գաֆի Նախկին Նախարար և Մէճիտիէի «ու Օսմանիէի Ա. կարգով պատուեալ «Շէմսէտտին պէյը մեր կողմէ անուան«ուեցաւ Նուիրակ։ Նայիպ էս Սուլթան «պատրոսով՝ ձեզի մօտ։ Իրմն կը յանձ«նէք պաշտպանութիւնը Օսմանեան շա«հերուն՝ ձեր երկրին մէջ կատարեալ ի«րաւասութիւնը։ զոր կուտամ իրեն՝ «հինգ տարուան չրջանի համար է. որմէ «ետքը իր պաշտօնը պիտի կրնայ վերա«նորոգուիլ Մեր կողմէ, կամ յաջորդ մը «պիտի նշանակենք։ Մեր կայսերական «փափաքը ըլլալով զործադրումը Շէրիի «տրամադրութեանց և ապահովելու հա«մար իրագործումը այս նպատակին պէտք «ունի Դատին պիտի նշանակուի ու ան«ուանուի Մեր կողմէ։ Այս Դատին պի«տի ձեռնարկէ անուանել Նայիպները, «քնիկ ուլէմաներուն մէջէն, ըստ Շէրիի «տրամադրութեանց։ Դատին թոշակը «պիտի վճարուի մեր կողմէ, իսկ Նա«յիպ էս Սուլթանին և Շէրիի միւս բո«լոր պաշտոնեաներուն թոշակները պիտի «վճարուին երկրին հասոյթներէն։»

ՄԷՀԷՄԷՏ ՐԷՇԱՏ

*** Տրիպոլսոյ և Պէնկազիի տրուած ինքնօրէնութեան մասին հրատարակուած օրէնքն այ որ կը տրամադրէ վերոդրեալ ֆէրմանին մէջ նշանակուած պայմաններ, երեսփ. Ժողովին զումարման ժամանակ վաւերացուելու պայմանաւ, յանձնուած է գործադրութիւն, Շէյխ իւլ Իսլամին և ներքին գործոց ու եղտնից նախարարութեան և հրամայած է առժամաբար գործադրել։

*** Հաշտութեան վերջնական դաշնադիրը երէկ պիտի կնքուէր իսալ և Թուրք պատուիրակներուն կողմէ։ Շատ հաւանաբար, Բ. Դուռը այսօր պիտի հրատարակուի թեան տալ հաշտութեան պայմանները։

*** Շէմսէտտին պէյի պիտի վճարուի տարեկան 80,000 ֆրանք։

*** Տրիպոլիսը պիտի վճարէ եղմանական զանձուն 87,000 Օսմ. ոսկի։

Ռումանիա չեզոք պիտի մնայ, բաւ է որ «Սթամբուլսան ո և է փոփոխութիւն չկրէ։ Չեզոքութեան հռչակումը անհրաժեշտ է։ Մենք ո և է առարկութիւն չունինք եւրոպական հանձնակոչի մը տակ ըլլալիք բարենորոգմանց մասին, ինչու որ առիկա Բուլղարիոյ-Վալաքիոյ համար նը պատասխանը կրնայ ըլլալ։

ՇԷՐԻՖ ՓԱՇԱ

Պոլիս 14 Հոկտ.— Շէրիֆ փաշա հրաման ուղարկեր է պատերազմին մասնակցելու։ Նարբ փաշա հեռագրեց որ գնահատելով հանդերձ իր զգացումները չպիտի կրնայ ընդունիլ իր խնդրանքը, քանի որ իր ներումը դեռ վաւերացուած չէր խորհրդարանէն և հետեւաբար իր քաղաքացի իրաւունքներէն զրկուած կը մնար դեռ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԵՒ ՍԵՐՊ ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐԸ

ԿԸ ՏԵՍԱԿՑԻՆ ԻՐԱՐՈՒ ՀԵՏ

Պերլինէն կը հեռագրուի թէ Սերպիոյ թագաւորը ուրբաթ իրիկուն, Բիրօի մօտ ժամու մը չափ տեսակցեր է Ֆէրտինանտ Զարէն հետ, Պուլկար Վեհապետին մասնաւոր կառախումբին մէջ։ Ցեռոյ երկու վեհապետներն ալ իրենց մայրաքաղաքները դարձեր են։

ՍՕՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

Պուլկար վարչապետ Մ. Կէչօֆ 100,000 ֆրանք տուած է զինուորական հիւանդանոցներու համար, կրթական նպաստաւոր՝ որ դպրոցներու աշակերտները հրաւիրելով դանդաղած է անոնցմէ աշխատիլ Կարլ իր Մայրին համար։ Թագուհին կ'այցելէ հիւանդանոցները։ Հանրակաքերը

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՆԶՊԷ'Ս ՄԵԿՆԵՑԱՒ ՍՕՖԻԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԸ

Երէկ, մեր վերջին ժամու բաժնին մէջ ծանուցած էինք Սօֆիան օսմ. դեսպանին և պաշտօնէութեան մեկնումը դէպի Պոլիս։

Սօֆիայէն «Օսմ. Լոյսի» հասած մասնաւոր հեռագիր մը կ'ըսէ. —

«Կառավարութիւնը հաղորդեց օսմ. դեսպանին թէ իր և իր պաշտօնէութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ Դէ. իրիկուան կառախումբը Սերպիոյ ճամբով, վարչութիւնը ի վիճակի չըլլալով հայթայթել կառախումբ մը Ռումանիոյ դէպի Ռումանիա։ Օսմ. դեսպանը մերժեց Սերպիոյ ճամբով մեկնիլ։ Հետեւաբար պէտք եղաւ որ Սօֆիան դերմանդեսպանը միջամտէ և յարաբերութեան մտնէ Պելկրատի իր պաշտօնակցին հետ, և յետոյ օսմ. դեսպանը իրենցներով ճամբայ ելաւ իրիկունը սերպ ազատ անցագրով։

ՖԷՐԻՏԻՆԱՆՏ ԶԱՐ ՊՈՒԼԿԱՐ ԲԱՆԱԿԱՑԵԼԻՒՆ ՄԷՋ

Սօֆիայէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ֆէրտինանտ թագաւորը Պուլկար քանակատեղը մեկնած է։

ՋԵՂՉԻ ՍԱԿԻՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոնէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Անգլիոյ պանքն իր զեղչի սակը հարիւրին 4էն բարձրացուց հարիւրին 5ի։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՏԵՍԱԿԷՋ

Վիեննայի Ռումանական զործակալատը որ Ռումանիոյ վարչապետին զաւակն է, յայտարարեր է թղթակցի մը թէ

Ա. ԶԳԱՑԻՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ ԷՖ.Ի ՄՕՏ

30-45 ՆՈՑՆԵՐՈՒԻ ԽՆԴՐԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ինչպէս յայտնի է Ցունաց և Հայոց պատրիարքարանները, Պուլկարաց Էկզարքարանը և Հրէից Խոխամապետարանը հաւաքական դիմում կատարած էին կառավարութեան մօտ և այս առթիւ բողոքի խիստ թագրիր մը ներկայացուցած էին, պահանջելով որ ոչ-իսլամ 30—45 տարեկանները զինուոր չառնուին։ Եւ ինչպէս գիտեն մեր ընթերցողները, Օսմ. Դարձակալութիւնը երէկ պաշտօնապէս ծանոյց թէ՝ կառավարութիւնը որոշած է զէնքի տակ չկոչել 30—45 տարեկանները։ Ս. Պատրիարքը երէկ առտու կանուխէն այս մասին հարկ եղած տեղեկութիւնը «Թէլէֆօն»ով ստացած ըլլալով արդէն, ուզեց պաշտօնական տեղեկութիւն քաղել։ Հետեւաբար Ն. Սրբազնութիւնը առտուն ժամը 7ին (Ը. Ե.) գնաց Բերա՝ Արտաքին գործերու նախարար Դարրիէլ էֆ. Նորատունկեանի բնակարանը։ Նախարարը ընդունեց Արշաւիր Սրբազանը, որ հարցուց թէ՝ 30—45 տարեկաններու խնդիրը ի՞նչ վիճակի մէջ է։ Նորատունկեան էֆ. պատասխանելով, վստահացուց Պատրիարքը թէ՝ այդ խնդիրը վերջնական կերպով լուծուած է Պատրիարքարաններու փափաքին համաձայն և արդէն, ըստ Ն. Վսեմութիւնը, երէկ գիշեր (առջի օր) Նախարարաց խորհուրդը Պատրիարքարաններու կողմէ ներկայացուած թագրիրը նկատի առաւ և յետ վիճաբանութեան որոշեց զէնքի տակ չկոչել 30—45 տարեկանի մէջ գտնուող ոչ-իսլամները։ քանի որ անոնք բնաւ զինուորական ծառայութեան մէջ գտնուած չէին։ Նախարարը այս տեղեկութիւնները Ս. Պատրիարք հօր հաղորդելէ յետոյ, ըսաւ թէ՝ առտուան (երէկ) թերթերուն մէջ կառավարութիւնը պաշտօնական յայտարարութիւն պիտի ընէր։ Ն. Սրբազնութիւն ըսաւ որ, դեռ թերթերը տեսած չէ։ Նորատունկեան էֆ. աւելցուց նաեւ որ Նախարարաց խորհուրդին կողմէ որոշուած այդ որոշումը՝ Դատական Նախարարութեան կողմէ պաշտօնապէս պիտի տեղեկացուի բոլոր Պատրիարքարաններուն և հետեւաբար այլեւս կրնան բոլորովին ապահով ըլլալ։ Ն. Սրբազնութիւնը իր շնորհակալութիւնները յայտնելով մեկնեցաւ և երէկուան վարչութեան նեսին միջոցին իր տեսակցութեան արդիւնքը հաղորդեց։

ՔԱՂԱՔ. ԺՈՂՈՎԸ ԵՒ 30—45ՆՈՑՆԵՐՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Քաղաք. Ժողովը երէկ իր Բ. նիստը գումարեց, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ի ներկայութեան տասնը-մէկ անդամներուն։

Ա.— Զինուորագրութեան խնդիրը նկատողութեան առնելով խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ 30—45 տարիքը ունեցող ազգայիններու զինուորագրուելու մասին և Ժողովը Ս. Պատրիարք Հօր հաղորդուած մասնաւոր տեղեկութիւններուն զոհութեամբ վերահասու ըլլալով որ խնդիրը նպաստաւոր կարգադրութեան մը յանձած է, յանձնարարեց գործակատար էֆ.ին կատարել այս մասին պէտք եղած դիմումը պատկանեալ իշխանութեան մօտ և պաշտօնապէս բերել Ժողովոյ յառաջիկայ նիստին եղած կարգադրութեանց արդիւնքը, ըստ այնմ վերստին նկատողութեան առնելու համար խնդիրը։ Այս առթիւ կարդացուեցաւ Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ հոկտ. 2 թուակիր գիրը, որ կը վերաբերէր միեւնոյն խնդրոյն և որոշուեցաւ կատարել հարկ եղած դիմումը պատերազմական գործոց նախարարութեան մօտ, որպէս զի եղած կարգադրութեանց համաձայն կարեւոր հրահանգները տրուին որոնց որ անկ է դադրեցնելու համար 30—45 տարեկաններու արձանագրական գործողութիւնները։ Բ.— Տեսուչ խորհուրդներու և հոգաբարձութիւններու վերակազմութեան խնդիրը ձեռք առնելով, Ժողովական Գրասենեակ էֆ. համաձայնութեան մասին Ազգ. Սահմանադրութեան որոշ տրամադրութեանց վրայ հիմնուելով, առաջարկեց ընդունիլ այն սկզբունքը, որով միեւնոյն անձնաւորութիւնները չպաշտօնավարեն թէ իբրև Տեսուչ խորհրդոյ և թէ իբրև Թաղ. Խորհրդոյ անդամ։ Ժողովը այս մասին կարծեաց փոխանակութիւն մը ունենալէ յետոյ, ընդունեց Գասպարեան էֆ.ի առաջարկը, համաձայն համարելով զայն Ազգ. Սահմանադրութեան և որոշեց այս կարեւոր պարագան ուշադրութեան առնել նոյն մարմիններու կազմութեան միջոցին։ Ցետոյ Ժողովը որոշեց վերակազմել բոլոր տեսուչ խորհուրդները և հոգաբարձութիւնները և արտայայտուելու համար յարմար դատեց որ Ժողովականներէն ոմանք նոյն խորհուրդներու և հոգաբարձութիւններու գործունէութեան տեղեկանան և բերեն արդիւնքը յառաջիկայ նիստին, Ժողովը նախապատրաստելու և ըստ այնմ գիտակցաբար կատարելու համար ընտրութիւնները։ Ըստ այսմ որոշուեցաւ ներկայ խորհուրդներու և հոգաբարձութիւններու անդամներուն անունները հաղորդել բոլոր Ժողովականներուն և միեւնոյն ատեն այս քննութիւնը յանձնուեցաւ հետեւեալ Ժողովականներուն. Աբրահամ էֆ. Տէր Յակոբեան (Ուսումն. խորհրդոյ համար), Արիստակէս էֆ. Գասպարեան (Կտակաց հոգաբարձութեան համար), Տօքթ. Կ. էֆ. Փաշաեան (Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան համար), Ստեփան էֆ. Դարաեան (Դատաստանական խորհրդոյ համար), Վահան էֆ. Փափազեան (Վանօրէից խորհրդոյ համար)։ Դ.— Ժիտանաբերէն թղթակցութեանց քարտուղար Պ. Յ. Ալփիար զրով մը ըստ բաւականին ապաքինած ըլլալը ծանուցած և տանը մէջ աշխատելու պատրաստակամութիւն յայտնած ըլլալով, Ժողովը տեղեկանալով որ յիշեալին հիւանդութեան հետեւանքը եղած դիւանական կարգադրութեանց խնդիրը ակէ առաջ Տնտես. Խորհրդոյ նկատման յանձնած է, որոշեց այս զիրը ևս ղրկել նոյն խորհրդոյ, յանձնարարելով փութացնել իր տեղեկագիրը։

ՀԱՐՍՏԱՀԱՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԴԻՐՔԸ

Քաղաք. Ժողովը իր երէկի նիստին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարեց թէ՝ պէտք է որ ինք առանձին զբաղի գաւառներու հարստահարական խնդիրներով։ Ժողովը նկատելով որ այդ մասին ակէ առաջ ազգ. Ժողովը հարստահարական յանձնաժողով մը ընտրած է, որոշեց անոնք հետ մէկտեղ նկատի առնել այդ կարգի խնդիրները։ Միւս կողմէ որոշեց նաեւ հարստահարական խնդիրներու ատեն անպատճառ խառն ժողով զումարել, որպէսզի եկեղեցականներն ալ բերեն իրենց մասնակցութիւնը և նախորդ Քաղաք. Ժողովոյ կողմէ զործուած սխալը չի կրկնուի և կերպով մը չի չեզոքացուի Կրօնական Ժողովի անդամները։ Խնդիր եղաւ նաեւ թէ՝ հարստահարական յանձնաժողովին մէջ գտնուող այն անդամները, որոնք այսօր կ'անդամակցին Քաղաք. Ժողովին, կրնան շարունակել երկու պաշտօնները միեւնոյն ատեն՝ քանի որ համաբաւու և համաբաւու պիտի ըլլային։ Այս մասին որոշուեցաւ յայտնի նիստին որոշում մը տալ և ըստ այնմ հարկ եղած տեղեկագրել Ազգ. Ժողովին։ Քաղաք. Ժողովը որոշեց նաեւ գաւառին ասպնջականներուն որ ակէ վերջ, իրենց վիճակին մէջ ծագած խնդրի մասին հարկ եղած մանրամասնութիւնները Պատրիարքարան տեղեկագրել առաջ տեղւոյն մէջ ամէն կարգի դիմում կատարին միաբանարքներու և կուսակալներու մօտ և ակէ վերջ միայն թէ՝ դէպքը և թէ՝ այդ առթիւ եղած դիմումներուն արդիւնքը գրեն։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԵՒ ԱՐԱՄԵԱՆԻ ԽՆԴՐԸ

Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդի դիւանը երէկ Ղալաթիա եկաւ, ներկայանալու համար Տնտես. Խորհուրդին, Արամեանի խնդրին և Մնաուկէն ըլլալիք վոխառութեան մը մասին խորհրդակցելու համար։ Սակայն Տնտես. Խորհուրդը նիստի հրաւիրուած չըլլալով, Թաղ. Խորհրդոյ անդամները բողոքագիր մը յանձնեցին Ազգ. Պատրիարքարան։ Այդ գրին մէջ Թաղ. Խորհուրդը կը բողոքէ Տնտես. Խորհուրդին դէմ որ մինչեւ այսօր կը ձգձգէ Արամեանի խնդիրը և վերջնական կարգադրութիւն մը չունի։ Թաղ. Խորհուրդը կ'ըսէ թէ՝ այդ խնդիրը տարիէ մը ի վեր Տնտես. Խորհրդոյ սեղանին վրայ կը գտնուի և սակայն մինչեւ այսօր յայտնի չէ թէ՝ ի՞նչ ելք պիտի ունենայ խնդիրը։ Նախընթաց չաբթու կարնոյ առաջնորդը, որ Պոլիս կը գտնուի, ուզեր է կերպով մը Արամեանը և Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդը համաձայնեցնել և սակայն կարելի չէ եղեր, քանի որ ամէն իրաւունք Թաղ. Խորհուրդի կողմն է։ Տնտես. Խորհուրդին քարտուղարը խոստացաւ Կարնէն Պոլիս վերադարձող Պալաքեան վարդապետը ևս հրաւիրել Խորհրդոյ յառաջիկայ նիստին և անկէ ևս տեղեկութիւններ ստանալ և ըստ այնմ հրահանգ տալ Կարին որպէսզի փութացնեն քննութիւնը։ Թաղ. Խորհուրդը զարմանալի կը գտնէ որ Տնտես. Խորհուրդը այսքան թոյլ կերպով կը վարուի և այնպէս նկատել կուտայ թէ՝ կ'ուզէ մոռացութեան դատապարտել խնդիրը։ Մենք սակայն կը կարծենք որ Տնտես. Խորհուրդը երբեք այս կարգի նկատում չունի և եթէ երբէք խնդիրը այսքան կը ձգձգուի պատճառը այն է որ կարիքն հարկ եղած քննութեան տեղեկագիրը դեռ չէ հասած։ Անշուշտ նորընտիր Տնտես. Խորհուրդը այս խնդրի մասին անմիջական կարգադրութիւն մը կ'ընէ, ապահովելու համար Սամաթիոյ Ս. Դէորդ եկեղեցիին իրաւունքները։

*** Թաղ. Խորհուրդը միւս կողմէ նը-կատելով որ եկեղեցիին կարուած առուրքէ ունեցած յետնեալ տուրքերը կը պահանջէ կառավարութիւնը և կարճ պայմանաժամ մը տրուած է, որոշեր է խնդրել Տնտես. Խորհուրդէն որ կեդր. տնտուկէն 2-300 ոսկիի փոխառութիւն մը կնքելու արտօնութիւն տայ իրեն։

ՍԱՄՍՈՆԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԸ Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ (ԱԶԴ)

«Սամսոնի Առաջնորդարանը կը խնդրէ Ազգ. Պատրիարքարանէն, մանաւանդ գաւառի Առաջնորդարաններէն որպէսզի տան կաւ ինչ խնայողութեամբ յանձնարարականներ տան աղքատ-թափառականներու ձեռքն ու Սամսոն ուղարկեն, ուր նաեւ տեղական աղքատները չեն պակսիր խընամքի կարօտ։ Կը ցաւինք ըսելու որ շատեր իրենց աղքատը իրենց մէջ ապրեցնելու չափ կորով չեն գտներ ու աղքատի վկայական մը յանձնելով անոնց, իրենց քովէն դուրս, գլխէն տէջ կ'ընեն՝ պաշտօնապէս հրահանգելով զանոնք մուրացկանութեան մէջ։ Մանաւանդ մեզի մօտիկ Առաջնորդարանէն կը խնդրուի քիչ մը ժլատ ըլլալ վկայական տուչութեան մէջ և մեզի քիչ մը չունչ առնել տալ աղքատներ ճամբելու դերկատարութեան մէջ։ Քաջալերելով մուրացկանութիւնը հերիք անբարոյաբար՝ ինք Ժողովուրդին կարօտ դասակարգը։ Գործ տանք ու ապրեցնենք։

ԹՐՔՕ ԳԱՐԱՏԱՂ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՐԱՏԱՂԵՆՆ ԱՂԲԻՒՐԷ

ԹՈՒՋԻԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Պելկրատէն պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Թուրք զօրախումբերը առտուան ժամը 5ին սերպ սահմանագլուխը անցան Ռիսթովացի և Թրնօվացի միջեւ, Վրանեան դիմաց։ Եւ կռուեցան սերպ զօրաց հետ։ Ճակատամարտին արդիւնքը դեռ յայտնի չէ։

Ռիսթովաց Սկիւպէն Նիշ գծին վրայ սերպ առաջին կայարանն է։ Դիտելի է որ Պիկրացի «Թանի Թղթակիցը կը տեղեկացնէ որ այն սերպ զօրախումբերը որոնք Սօֆիայէն կ'անցնին Բէօսթէնտիլի վրայ ուղղուած են, այսինքն վաթսուն քիլոմէթր հեռու այն տեղէն ուր կը գտնուի Թուրք յարձակաղական ուժը։ Ցիշենք թէ՝ Թուրքիան հիւսիսային և արեւմտեան թէ սահմանագլուխին վրայ տրամադրելի ունի 7րդ զօրաբանակը որ կը գտնուի Սկիւպի մէջ, յատկացուած գործելու Սերպիոյ դէմ։ Եաքօտրայի մէջ, 24րդ անկախ զօրաբաժինը, Գարատաղի դէմ, Եոնեայի մէջ, 23րդ անկախ զօրաբաժինը, Ցունուատանի դէմ։ Թուրք 6րդ զօրաբանակը Մանասթիրի մէջ է իր պահեստի և 5րդ զօրաբանակն ալ Սելանիկի մէջ, իր ընդհանուր պահեստի։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 14 Հոկտ. — Սերպ բազմաթիւ ուժեր կ'ուղղուին Քէօսթէնտիլի վրայ։

ԲՕՍԿՕՐԻՑԵՆ, 14 Հոկտ. — Ջօր. Վուչիչ կը ծանուցանէ թէ իր զօրախումբերը երէկ գրաւեցին Վիլիթորի լեռնաշղթան, Կուսինէի մօտ, հիւսիսային Ալպանիոյ մէջ։ Թուրքերը հպօր դիմադրութիւն մը ըրին, և զգալի կորուստներ ունեցան։ Դարձեալ երէկ գրաւեցին Նանէ երկու ուրիշ թուրք դիրքեր, դատարկելով ի վեր Գարատաղիք ունեցան 256 սպանեալ և 800 վիրաւոր։ Վիլիթորի բարձրութիւնները կը սիրապետեն Կուսինէի պզտիկ քաղաքին վրայ, որ Եաքօտրայէն 80 քիլոմէթր անդին է։

ՍՕՖԻԱ, 14 Հոկտ. — Սերպ զօրախումբերը փոխադրող կառախումբեր կ'շարունակեն անցնիլ Սօֆիայի կայարանէն։ Ասոնք կը բաղկանան հետեւակներէ, հրետանաւորներէ և հեծելազօրքերէ։ Սերպ զօրախումբերու այս համախմբումն ի Գուլկարիա ենթադրել կուտայ թէ Նովի Պազարի սանճակը հետի է սերպ բանակին գործողութեանց թատերավայր ըլլալէ։ Արդէն կը յայտարարուի թէ Սերպիա թէ Աւստրիոյ և թէ Ռուսիոյ զեկուցած է թէ կարելի եղածին չափ պիտի աշխատի հեռու մնալ անկէ։

ԲՕՍԿՕՐԻՑԵՆ, 15 Հոկտ. — Բօսկօրիցայի Գարատաղեան ընդհ. բանակատեղիէն հասած պաշտօնական հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Թուզլին անձնատուր եղած է այսօր իր 6000 մարդոցմով, Թուզլին Թուրք հոգին վրայ, Գարատաղի սահմանագլուխէն մէկ քանի քիլոմէթր անդին կը գտնուի, Բօսկօրիցայէն Եաքօտրա տանող ճամբուն վրայ։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 15 Հոկտ. — Կէս օրէն անմիջապէս վերջը Ռիսթովացին հասած պաշտօնական տեղեկագիրներու նայելով, Թուրք և սերպ զօրախումբերը շարունակած են կռուիլ ամբողջ օրը։ Սերպերուն կողմէ կան 2 սպանեալ և 4 վիրաւոր։ Թուրք զօրախումբերը որոնց թիւը 3000ի կը յանդի, սահմանագլուխէն անցած են, Սերպիա միջադէպը իր բրօվաբասիոն կը նկատէ, բայց կ'սպասէ որ Բ. Դուռը պատասխանէ իր նօթային։ (Ինչպէս յայտնի է Բ. Դուռը պատասխանեց, յարաբերութիւնները խզելով։

ԲՕՍԿՕՐԻՑԵՆ, 14 Հոկտ. (Ռիւթերի ուղղուած). — Թուզլիի քաղաքին հրամանատարը երէկ պատուիրակներ զրկեց սպիտակ դրօշով, քաղաքին անձնատուութեան մասին բանակցելու համար։ Պատուիրակները պահանջած են որ զինուորները պահեն իրենց զէնքերը և ազատ կերպով անձնատուր ըլլան Եաքօտրայի մէջ։ Հրամանատարը տեղեկացաւ որ քաղաքին անձնատուութիւնը կ'ընդունի միայն այն պայմանաւ որ զօրքը Անթիվարի զրկուի և հնակէ ալ դէպի Պոլիս Գարատաղի կառավարութեան ծախքով և ապահովութեան չոգենաւով։ Համաձայնութիւն մը անկարելի ըլլալով, Գարատաղիք ամբակոծումը սկսան։

ԲՕՍԿՕՐԻՑԵՆ, 14 Հոկտ.— Գարատաղի հեռաւակայօրաց վաչը կէս օրին վերջին յարձակում մը պատրաստած էր Թուզլիի դէմ, երբ Թուրք սպայ մը երեւցաւ սպիտակ դրօշ մը բռնած։ Հրամանատար իշխան Ջանիս զայն ընդունեց։ Սպան հաւանեցաւ անձնատուր ըլլալու առանց ո և է պայմանի։ Ցետոյ անմիջապէս բնակիչներէ պատուիրակութիւն մը հասաւ Գարատաղի բանակատեղը և չնորհ խնդրեց։ Ամբողջութեանց մէջ գտնուեցան երեք անգլ. թնդանօթ և երկու գերմանական թնդանօթ։ Հինգ թնդանօթներն ալ՝ մեծապէս փոխուած էին Գարատաղցիներուն կրակէն։ Թուրքերը ունէին նաեւ ութ միթրայէզ, 7000 մաւզէր հրացան, բազմաթիւ ձիեր 800 վրան և ուրիշ զրաստ։ Կային վեց դուժարտակ կանանաւոր զօրք։ 3000 գերի զրկուեցան այս իրիկուն Բօսկօրիցա։ Գարատաղցիք կէսօրէն վերջ յաղթական մուտք մը գործեցին քաղաքին մէջ։ Ծիսական նուագախումբ մը կ'առաջնորդէր իշխան Ջանիսը։ Մարդիկներն ինդումիտամբ ընդունեցին յաղթականները։ Աւստրիական և իտալական զինուորական կցորդները հասան։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 13 Հոկտ.— Գարատաղի բանակին յաջողութիւնները բուռն տպաւորութիւն մը առաջ բերին, մանաւանդ Աթիշանիքի թերդին յարձակումն ըլլալ, որ կարեւոր ռազմական կէտ մըն է Թուզլիի վրայ տիրապետող։ Համախմբման վայրէն հասած սպայ մը կը պատմէ թէ լուրը տարածուեցաւ սերպ բանակին մէջ կայծակի արագութեամբ և անհուն խնդութիւն պատճառեց։

ՎԻԵՆՆԱ, 14 Հոկտ.— Պալքանեան ընդհ. պատերազմի սկիզբը կը համարուի թուրք զօրաց սերպ սահմանագլուխը անցնիլը։ Աւստրիա մտահոգ չէ սակայն, քանի որ Նովի-Պազարի մասին Աւստրիա և Ռուսիա համաձայնած են։ (Թան)

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

Պ. Պ. ՍԱՐԱՖՈՖ, ՆԷՆԱՏՕՎԻՉ ԵՒ ԿՐԻԲԱՐԻՍ

ԵՐԷԿ ՄԵԿՆՑԱՆ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԷՍ

ԱԹԷՆՔԻ ՕՍՄ. ԴԵՍՊԱՆՆԱԼ ՀԱՄԲԱՅ ԵԼԱԾ

Մայրաքաղաքիս հելլէն դեսպան Պ. Կրիբարիս և դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաները, երէկ կէս օրէ վերջ դէպի Պիրէոն մեկնեցան ուրբարական Լոյտ ընկերութեան Բալթիկ շոգենաւով։ Պ. Կրիբարիս իր մեկնումէն առաջ, «Մանիֆէստօ»ի խմբագիրներէն մէկուն յայտարարեց թէ՝ իր մեկնումէն առաջ ժամը 11ին Բ. Դրան ներկայացուցած է պատերազմի յայտարարութիւնը ծանուցանող վերջնագիր մը։ Հելլէնական կառավարութիւնը իր հպատակներուն պաշտպանութիւնը յանձնած է Իսպանիայի. և մայրաքաղաքս մնացած է դեսպանատան Ա. բարուկարը՝ Պ. Դանէլոբուլօ, որ հելլէն հիւպատոսարանին մէջ պիտի մնայ, և որ պիտի հսկէ Պոլիս մնացող հելլէններու շահերուն վրայ։ Բազմաթիւ անձեր ողջերթի գացած էին Պ. Կրիբարիսի մեկնումի միջոցին. ողջերթի գացած էր նաեւ, ֆրանսական դեսպանատան Ա. թարգման Պ. Լբոու։

* * *

Պուլկար դեսպան Պ. Սարաֆոֆ և դեսպանատան պաշտօնեաներէ Նոյնպէս երէկ առաւ Վանա մեկնեցան, Լոյտի շոգենաւով։

* * *

Պ. Նէնատովիչ, սերպ դեսպանը և բոլոր պաշտօնեաները երէկ իրիկուն կէս օրէ վերջ ժամը երեքուկէսին (Ք. Ե.) մեկնեցան մայրաքաղաքէս Ռումանական «Մէնէնիքիզա Մառիա» շոգենաւով։

* * *

ԱԹԷՆՔ, 17 (յապաղած). — Օսմ. գործակալութեան կը հեռագրեն. — Տեղւոյս Օսմ. դեսպան և դեսպանատան պաշտօնեաները այս իրիկուն մեկնեցան դէպի Պոլիս։

ԲԱՐԻԶԻ ՀԵԼԼԷՆ ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՆՇԱՆԱԿԱԼԻՑ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿՐԷՏԷԻ ՄԱՍԻՆ

Բարիզի Հելլէն դեսպանը հեռաւակայ յայտարարած է «Թան»ի խմբագիրներէն մէկուն Մ. Վէնիզէլօսի Հելլէն խորհրդարանին մէջ Կրետէի մասին ըրած ծանօթ յայտարարութեանց առթիւ.

— Մ. Վէնիզէլոս իր ճառին մէջ որոշապէս չհաստատեց թէ Մեծ տէրութեանց որեշումները պիտի յարգէ և միջազգային կնճռոտութիւն չպիտի յարուցանէ. ինչով կը տարբերի Մ. Վէնիզէլոսի պարզած նոր վիճակի տէրութեանց կողմէ յարգուիլը պահանջուած օմիխութիւնէն։ Գարգաղէս կղզին վարչութեան հելլենական հանգամանքին մէկ նոր հաստատիւն, ինչ որ ճանչուած է տէրութեանց կողմէ եւ այն արտօնութեամբ որ չնորհուած է Կրետացիներուն մասնակցելու Հելլէն խորհրդարանին աշխատութեանց։ Բնենք այն իրաւունքները զոր պաշտպան տէրութիւնը չնորհած են Ռուսական Կրետէի մասին 1897 էն ի վեր։

1. Յունաստանի թագաւորը պիտի ընտրէ, Կրետէի գործադիր իշխանութեան պետը, թագաւորութեան քաղաքական անձերուն մէջէն։

2. Հելլէն սպաներու հրամանատարութեան տակ պիտի գտնուին Կրէտական ոստիկան և քաղաքական զինուորները։

3. Ցունաստան դատաւոր և պաշտօնեայ պիտի ղրկէ Կրետէ Արդարութեան և կառավարութեան գործոց համար։

Հիմայ ալ քննենք թէ ինչ են այն իրաւունքները զոր տէրութիւնք չնորհած են Թուրքիոյ ի մասին Կրետէի։

Իրականին մէջ ոչինչ։

Թուրք զինուորները պարտաւորուած են առ յաւէտ պարպելու կղզին։ 15 տարիէ ի վեր, Թուրքիա իրաւունք չունի ոչ մէկ տուրք գանձելու։ Կղզիին գործերուն մէջ ոչ մէկ միջամտութիւն արտօնուած է իրեն։ Կրետէէն Թուրքիա ապրանք կը ներածուի ճիշդ այն օրէնքներով, ինչ օրէնքներով որ կը ներածուին օտար երկիրներու ապրանքները։ Միակ յիշատակը, 1897 էն առաջ, Սուլթանին Կրետէի մէջ ունեցած իրաւունքներուն, դրօշակ մըն էր, որ կը ծածանի կղզեակի մը վրայ, Սուտայի ծովածոցին մուտքին մէջ։ Այս դրօշակը հոն պիտի մնայ և հետեւաբար կղզիին միջազգային կացութիւնը կը մնայ անփոփոխ։

Դալով Կրետացի երեսփոխաններուն ընդունելութեան, անիկա կը կազմէ ներքին խնդիր մը Ցունաստանի համար։ Մ. Վէնիզէլօս, այս լուծումը յատկանշելով, անկասկած ուզած է ոչ միայն խուսափիլ նոր կնճռոտութիւններէ ներկայ տագնապին մէջ, այլ նաև ակնածանք մը ցոյց տալ Ցրանսայի և մնաց պաշտպան տէրութեանց որոնք 1897ին, պահանջեցին Թուրքիայէն լքել Կրէտէն որ երկու դարու իր տիրապետութիւնը ջարդերու և խժդժութեանց շարք մը եղաւ։ Կը կարծեմ ուրեմն որ պիտի գնահատուի Մ. Վէնիզէլօսի խնամուտ ա չլրնալայեաց ձաւը։ Վարչապետը գոհացում տուաւ ազգային կարծիքին առանց բերնէն հանելու խօսք մը ու անհամապատասխան ըլլար մեծ տէրութեանց կանխագոյն որոշման։

Դեսպանը յետոյ պատասխանելով այն հարցման թէ ինչպէս Ցունաստան Եբեսփ. Ժողովին մէջ ընդունեց Կրետացի երեսփոխանները, մինչ հակառակ խօսք տուած էր Թուրքիոյ և տէրութեանց յայտարարեց.

— Սմէն անգամ որ տէրութիւնները պահանջեցին մեզմէ վտարել Կրետացի երեսփոխանները հելլէն խորհրդարանէն, անոնք այդ պահանջը ըրին զգուշական պատճառներով։ Բայց հիմայ ասոնք այլեւս դոյութեան իրաւունք չունին, քանի որ ամիսներէ ի վեր դէպքեր անցան դարձան, Օսմ. կառավարութիւնը հելլէն նաւեր գրաւեց, և Պալքաններու միջև հաստատուեցաւ զինակցութիւն մը։

ՀԵԼԼԷՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

Բ. ԴՈՒՌ ՅՂԱԾ ՎԵՐՋՆԱԳՐԻՆ ՊԱՏՃԷՆԸ

Ահաւասիկ Հելլէն կառավարութեան կողմէ, երէկ առաւօտ հելլէն դեսպանին Մ. Կրիբարիսի միջոցաւ Արտաքին գործոց նախարարին, Թարքիէլ էֆ. Նորատունկեանի յանձնուած վերջնագրին պատճէնը։ «Գուլկար, Սերպ և Հելլէն կառավարութեանց կողմէ. կառավարութեան մատուցուած համիտատա զեկուցագրերը անպատասխանի մնաց։ Հելլէն չոգենաւերը և Սերպ ռազմանաւերը գրաւուեցան, միջազգային իրաւանց հակառակ եղանակով մը և գաբելայ. յարաբերութեանց խզում յայտարարուեցաւ, օսմ. կառավարութեան կողմէ, առանց նկատի ունենալու միջազգային իրաւանց ստորագրուած դպայմանները։

Այս վերջին պարագան մանաւանդ եկաւ բոլորովին կնճռոտել իրաց վիճակը, որուն հետեւանքով սաթպուեցանք, ցաւ ի սիրտ, զէնքի վարիլ և յայտարարել թէ այսօրուընէ սկսեալ պատերազմը հռչակուած է։»

ՍԿԻՒՊԻ ՄԷՋ ՆՈՐ ՊՕՄՊԱ

ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ ՍԵՐՊ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻՆ ՎՐԱՅ

Գիշերը ուշ ժամանակ հեռաւորը ստացանք մեր Պատ. թղթակցէն։ Սկիւպի մէջ ֆօմիթէֆներու յաջուղ կարգ մը վաւերաթուղթեր գտնուեցան։ Վերջերս տեղի ունեցած պօմպայի դէպքին հեղինակները Զէյնէկօվսի մէջ կառավարութեան կողմէ ձերբակալուեցան։ Բնութիւնները խիստ կերպով և ստիպմանաբար առաջ կը տարուին։ Կը յուսացուի որ մանրամասնին քննութեամբ մը, իրողութիւնները իրենց մանրամասնութեամբ պարզուին և կատարեալ լուսաբանութիւն տրուին պատահարին վրայ։ Ինչ որ դիտի տեղեկացնեմ օրը օրին։

Մեր զօրքերը Սերպ սահմանագլուխը անցած են և խիստ բուռն ճակատամարտի բռնուած Սերպ զօրքին հետ։ Սերպիոյ Դուբրովնիկը հոգամասին վրայ մանաւանդ ոչ բաւական տեղի կունենայ արիւնահեղ ճակատամարտ մը, որ տակաւին կը չարունակուի։

ՔԻԹԵՐՈՒ ՋԱՐԴ ՄԸ ՍԵՐՊ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻՆ ՎՐԱՅ

«Թան»ի մէջ կը կարդանք. —

Պելկրատէն կը հեռագրուի «Հաւասար». —

Սերպ սահմանագլուխի իշխանութիւնները կը հաղորդեն նոր վայրագութիւններ որոնք գործուած են օսմ. հրոսախումբերուն կողմէ ընդդէմ Սերպերուն։ Վէլէսի մօտ, Մոնաբրիքի մէջ, խումբ մը գիւղացիներ ջարդած են յոյսը անոնք որ չեն կրցած փախչիլ։ Սպանեալներուն թիւէն 10 հոգի, որոնց մէջ հաւ. երեցը, խժդժօրէն մորթուած են և մեռած տղոյին տառապանքներէ վերջ։ Միկիցի մէջ, Թուրքերը գիւղացի մը գլխատած են։ Ցիրը հանած են նաեւ ուրիշ մը, և ուրիշ մը կոտոր կոտրած են և կտրած են երէցին քիթը, տարի հարուած մը տալով նաեւ կղակին։ Ուրիշ քահանայ մը ինկած էր Թուրքերուն ձեռքը, որոնք գայն ջարդեցին քիթը կտրելէ վերջ։ Ուրիշ հինգ բնակիչներ ալ խոպիոցուեցան։ Վյաթէվի մէջ, Թուրքերը քանդեցին եկեղեցին, և բռնելով եկեղեցւոյն երեցը, քիթը կտրեցին։ Ուրիշ սերպ մըն ալ գլխատեցին։ Ժողովուրդը դէպի Սերպիա կը խուժէ,

ՀԵԼԼԷՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԵՆ ՕՍՄ. ՁՕՐԱՑ ՀՐԱՄԱՆ

Հելլէն դեսպանին կողմէ երէկ առաւօտ ներկայացուած վերջնագրին վրայ, պատերազմական նախարարը հրաման տուաւ Հելլէն սահմանագլուխին վրայ գտնուող Օսմ. զօրաբանակին որ իր կարգին յարձակում տեղու սկսի։

ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Պահական Մորտուրդը իր վերջին նիստին մէջ որոշեր է որ պատերազմի գացող կամաւորներէն անոնք որ ոստիկան պաշտօնատուններու մէջ կը ծառայէին, պատերազմէ վերադարձին վերստին անցնին իրենց պաշտօնին պլուխը։

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԻ ԲԱՐԶՐԱՍՏԻՃԱՆ ՍՊԱՅ ՄԸ «ԹԱՆ»Ի ԹՂԹԱԿՑԻՆ

«Թան»ի Պոլսոյ թղթակցին հետեւեալը յայտարարած է բարձրատոհման սպայ մը պատասխանելով թղթակցին այն կարծիքին որու համաձայն հաւանական է որ պատերազմը կարճ տեւէ.

— Մենք գիտենք վստահաբար թէ նեբոյա երեքք թող չպիտի տայ մեզի մինչեւ Սոֆիա առաջանալ, բայց թող պիտի տայ Պուլկարներուն Պոլիս մտնել եթէ յաղթող հանդիսանային։

Ուրիշ սպայ մին ալ ըսած է.

— Եթէ նեբոյա թողու, պիտի պատերազմինք, բայց թող չպիտի տայ, որովհետեւ պիտի յաղթենք.

Թղթակիցը կ'ըսէ թէ Պոլսոյ թուրք չրջանակներուն մէջ սա մտայնութիւնը կը տիրէ թէ քրիստոնեաներու կողմէ մեծ դաւադրութիւն մը կայ ընդդէմ իսլամներուն։

ՀԵԼԼԷՆ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

ԱՁԱՏ ԶԵՆ ԱՐՁԱԿՈՒԻՐ

Հակառակ նախապէս ծանուցուածին, կը տեղեկացնենք թէ երէկ կէսօրէ վերջ մինչեւ ժամը 2 (Ք. Ե.) հելլէն փամառական այն չոգենաւերը որոնք ուսաբ ապրանք ունին իրենց մէջ, օսմ. կառավարութենէն չարտօնուեցան մեկնելու։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ԿԸ ՀԵՐՔՈՒԻ

Վիեննայէն հոկտ. 17 թուականով (յապաղած) կը հեռագրեն օսմ. գործակալութեան թէ՝ ուսաբ երկիրներու մէջ տարածուած այն զրոյցը, որուն համաձայն իբր թէ Աւստրիա զօրաշարժի սկսած է, բոլորովին կը հերքուի։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԱԼ ԿԸ ՁԱՆԶՆԱՑ ՏՐԻՊՈԼԻՍՈՅ ԿՑՈՒՄԸ

Վիեննայէն կը հեռագրեն թէ՝ Աւստրիա ալ ճանչցած է Ամբրիկեան Միացեալ Նահանգներուն որոնք արդէն իսկ ճանչցուցեր էին իրենց պաշտօնին։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ԹՈՓԵԼԱՀԱԼԱԾՆԵՐԸ

Աֆէրէն կը հեռագրեն թէ հելլէն կառավարութեան կողմէ Անգլիայէն գնուած այն չորս թոփիլաալածները որոնք այդ նաւամատոյցին մէջ կեցած էին հանձնուելու համար, Հոկտ. 17ի առաւուն մեկներ են, առանձնապէս ուժեղ հելլենական մեծ չոգենաւի մը «Մակեդոնիա»ի։

ՈՒՆ ՄԵԱՅԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պելկրատ, 17 Հոկտ. (յապաղած).— Բէթէր թաղաւորը այսօր Նիշ մեկնեցաւ, ուր ժողովուրդին ուղղեալ յայտարարութիւն մը պիտի ընէ։ Կը վստահեցնեն որ պատերազմի վճռական յայտարարութիւնը չարաթէն (այսօր) առաջ տեղի չպիտի ունենայ։ Պալքանեան պետութիւնները եւս կեցած են Թուրքիոյ ներկայացնելիք իրենց վերջնագրէն։

ՖՐԱՆՍ. ՊԱՆՔՈՒՄԻ ՁԵՂՔԻ ՍԱԿ

Բարիզէն կը հեռագրեն թէ՝ «Պանք որ Ֆրանսը» հարիւրին ՅԷն Ցուկէսի բարձրացուցեր է իր զեղչի սակը։ Իսկ առաջնորդներու սակը բարձրացուցեր է հարիւրին կէս։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՆԵՐԸ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ

Ցունաց Պատրիարքարանի սինոդը որոշած է ինդրել կառավարութենէն որ բանակին մէջ ընդունուին նաև քրիստոնեայ կեղեցականներ հոգեւոր վերջին մը խնամարութիւնները տալու համար վիրաւորներուն։

Զինուորական հիւանդանոցներու համար ալ քահանաներ պիտի նշանակուին։

ՍԱՄՈՍԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Իզմիրի ֆրանս. ուս. և անգլ. հիւպատոսը Վալի մեկնած են Սամոսի խնդիրը լուծելու պաշտօնով։

ՀԵԼԼԷՆ ՆԱՒԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

«Բրօտոսի» սատայ մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն, կ'ըսէ «Թէրմիսման», Բ. Դուռը գրաւուած Հելլէն նաւերուն համար զեկուցագիր մը ուղղած է մեծ պետութեանց։ Արդ. զեկուցագրին մէջ կառավարութիւնը կ'ըսէ թէ հելլենական այն նաւերը, որոնք օտար նաւահանգիստներու համար բեռ առած են, ըլլան Պոլիս թէ գանուին Սև ծովու մէջ մինչեւ երեքշաբթի պարտին Տարտանէլի նեղուցը անցնիլ։ Բ. Դուռը միեւնոյն ժամանակ ծանուցած է Պոլսոյ օտար դեսպաններուն թէ պատրաստ է այդ նաւերուն մէջ գտնուած ապրանքները գնելու։ Ասոր վրայ նաւային ընկերութեանց դրծակալները հեռագրած են Օտեսա, Սուլինա և Սինանիա, որպէս զի յունական նաւերը սնմիջապէս Պոլիս դրկուին։ Դալաքներու մէջ խարսխած նաւերը, երէկ Հայտար Փաշայի և Գուրու Զէշմէի առջեւ խարսխեցին։ Օսմ. նաւահանգիստի վարչութիւնը ուղղով մանրամասնաբար դիտնալ նաւերուն պարունակութիւնը՝ շոգենաւային գործակալութեանց դիմած և ցուցակները պահանջած է։ «Բրօտոս» հաւանական կը նկատէ որ այսօր արտօնութիւն տրուի դիւղոյ չոգենաւերուն մեկնելու համար։ Սակայն հաւանական չէ որ այսօր մեկնին այդ նաւերը, քանի որ Բ. Դրան մէջ կազմուած քննիչ յանձնաժողովը իր գործունէութիւնը չի լրացուցած և հետեւաբար տեսնելիքին ալ կառավարութեան չէ մատուցած։ Յանձնաժողովը, մասնաւորաբար պիտի քննի թէ ապրանքները ինչ վիճակի մէջ կը գտնուին և ո՞րչափ են։ Ասոր ալ պատճառն այն է որ յատաջիկայն ապրանքի տէրերը չկարենան հատուցում պահանջել։ Վար դրուած հելլէն չոգենաւերը 33 հատ են, որոնցմէ 14ը բեռցուած։

* * *

Օսմ. կառավարութիւնը հրամայեց Մակեդոնիոյ զինուորական ու քաղաքային բոլոր իշխանութեանց՝ հոկտ. որպէս զի ոչ-իսլամ ժողովուրդը բնաւ չնեղուի և հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին այս մասին։ Անոնք որ և է յարձակում գործեն խաղաղ ժողովուրդին վրայ, անմիջապէս պիտի յանձնուին պատերազմական ատեանին ու պիտի դատապարտուին։ ՄԱՀՈՒԱՆ։

ՈՍՏԻԿԱՆ ՁՕՐԱՑ ՍՊԱՆԵՐ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ձեռնհաս պաշտօնատունէն հրատարակուած բլլալով որ իրենց ծրագրով պետական իշխանութիւններու հաստատ մասնաւոր վարժարաններու և յետ քննութեան թուրքերէն գրականութեան տեղակ և թուրքերէն խօսելու վարժութիւն ունենալին հաստատուած քրիստոնեայ ազգութեանց թագային վարժարաններու չորքանաւարտներ, վարելու այն իրաւունքները, զորս կը վայելեն արդէն պետական բարձրագոյն վարժարաններու չորքանաւարտներ, որոշուած է ոստիկան զինուորներու համար ապայ հաստատելիք վարժարանին կանոնագիրը գործադրել նաև քրիստոնեայ ազգութեանց վերոյիշեալ վարժարաններու չորքանաւարտներու մասին եւս։ Հետեւաբար կը յայտարարուի որ փափաքողները մինչեւ 15 օր դիմեն Պոլսոյ ոստիկան զինուորներու հրամանատարութեան՝ իրենց յանձնած վարժարանին խստօրէն բլլալը կրթական նախարարութեան բարձր. կրթութեան տնօրէնին հաստատել տալէ յետոյ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱ

ԷՏԻՐՆԷ ԿԵՐԹԱՑ

Պատերազմ. նախարար և փոխ. ընդհ. հրամանատար Նազիմ փաշա, մօտէն վերաբերեալ համար պատերազմական գործողութիւնները և ձեռք առնելու նպատակով պէտք եղած միջոցները պատերազմի յաջողութեան տեսակէտով, այսօր Էտիրնէ կը մեկնի։

ԹՈՒՐՔ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻ ՓՈԹՈՐԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԷՏԻ ՎՐԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Պաշտօնական տպագիրներէ առնուած տեղեկութեանց համաձայն, Սերպ, Պուլկար, Գարատաղ և Հելլէն սահմանագլուխներուն վրայ միաժամանակ պատերազմական գործողութիւններու սկսուած է։ Հելլէն բանակը Միանօվն, Պանտր Ցէփէն, սկսած է պատերազմել։ Սերպ, Գարատաղ և Պուլկար սահմանագլուխներուն վրայ են բուռն ճակատամարտները կը չարունակուին։

ԲԵՐԱՅԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ

Երկուշաբթի ոտանակ Բերայի սպասաւորութիւնը յանձնուեցաւ զին. վարարանի ուսանողներուն որոնք արդէն իսկ ձեռնարկեցին իրենց պաշտօնին։

ԿԱՑՍՐԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ. ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՄԻՋՈՑՈՎ. ԻՐ ԿԱՄՔԸ ԿԸ ՅԱՅՏՆԷ

Կայսեր կամքը յայտնող իրատէ մը որ բանակին ուղղուած է, պատ. նախարարութեան միջոցաւ պիտի հաղորդուի բոլոր բանակներու հրամանատարներուն։

Հոս կը ներկայացնենք անոր մէկ ամփոփումը։

Առով կայսրը կը ներկայացնէ Օսմ. ազգ. փառաւոր անցեալը և ներկայիս խաղաղութեամբ ապրելու փափաքին հակառակ կը թուէ այն պատճառները որոնք սեղի տուին ներկայ պատերազմին։ Ցոյս կը յայտնէ որ Օսմ. բանակը իր նախնեաց յաջողութեամբ դարձեալ պիտի կարենայ փրկել հայրենիքը, այն վրանդէն որ կուգայ ոսպտանդից երեւոյթով մը։ Այս տեսիլ խստիւ պատուէր կը տրուի բանակին որպէս զի անհարիր տեղը արիւն չթափուի և զերիներու հետ լաւ վարուի։ Ցկարիներու, տղայոց և կիներու, ինչպէս նաև անզէններու երբէք չմեռնել, եկեղեցիները պաշտպանել և յարգել։

ԳԻՇԵՐՈՒԻՑՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՐԲ ՀՈՒԶԱԿԱՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ.

Լոնտոնէն հոկտեմբ. 17 թուով կը հեռագրեն թէ Աթէնքէն «Ռիւթեր»ի տեղեկացուցած են որ Թրքօ—Հելլէն թշնամութիւնները երէկ կէս օրէն եաքը սկսան։

ՍԵՐԳԻՈՅ ԵՐԲ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀՈՒԶԱԿԱՑԷ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԷՄ

Պելկրատէն Հոկտ. 17 թուականով հեռագրեն թէ Սերպիոյ «Ռիւթեր»ի տեղեկացուցած է թէ Սերպ և պաշտպան տէրութիւնները Սերպիոյ դէմ, հեռագրով, բանալով թէ Թուրքիոյ մերժած է պասասխանել իր զեկուցագրին։ Հետեւաբար Սերպիա իր դէնքերուն կը փարի գոհացում գտնելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Հոկտ. 17 թուով հետեւեալը կը հեռագրուի Պուքրէշէն։ Սոֆիայէն հեռաձայնով կը տեղեկացնեն թէ Նախարարաց Խորհուրդը գումարուեցաւ ժամը 5ին և ժողովուրդին ուղղուելիք յայտարարութիւնը վաւերացուցել տուաւ։ Թագաւորին։ Ապա Պուլկար կառավարութիւնը Թուրք կառավարութեան մասին խիստ զեկուցագիր մը յանձնեց, օտար թղթակիցներու որուն մէջ ոչ մէկ խօսք կար պատերազմի վերաբերմամբ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՐԲ ՀՈՒԶԱԿԵՑ

Պուքրէշէն հոկտ. 17 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ որ հաւատի աղբիւրներէ առնուած լուրերու համաձայն Պուլկարիա այս երեկոյ պիտի հռչակէ պատերազմը։

ԻՆՉ ԿԸ ՄՏԱՆԷ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պերլինէն հոկտ. 17 թուականով հեռագիր մը հետեւեալը կը տեղեկացնէ։ Գերմանիա երբէք անաարբեր չէ իր զինակցին Իտալիոյ և իր քարեկամին Թուրքիոյ միջեւ տեղի ունեցած պայքարներու մասին։ Իտալիա պէտք է փութայ իբր քարտէսական պատասխանատուութիւն, մղած պատերազմին հետեւանքով Օսմ. կայսրութեան պատճառած վնասները կարելի եղածին չափ չուտ դարմանել։

ԲԱԼՐՈՂԵԱՆ ԹԵՐԹԵՐԸ ԵՒ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզէն 17 հոկտ. թուով կը ծանուցանեն թէ բոլոր թերթերն ալ միաբերան կը ջատագովեն Իտալիոյ հաստատութիւնը, ի չեր ասելով սոնր ներկայիս Թուրքիոյ ընծայած առաւելութիւնները։ Եթէ Թուրքիա պիտի տպաւ Աֆրիկան ուժերու ժամանումին վճռական յարձակումներու հետեւանքով։

ՍԵՐԲԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ, ԻՐ ՀԵՏԵՒՈՐԴՆԵՐԸ

Պելկրատէն 18 թուով հետեւեալը կը ծանուցանեն։ Թագաւորը և գահաժառանգ, ինչպէս նաեւ վարչապետը և իր հետեւորդները իշ դացին։

*Կայարանին մէջ կը գտնուէին նախարարները, երե

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹ ՕՆ

ԷՋՄՈՆ ԼԱՍՏՈՒՍԷԹ

ԵՐԿԱԹԷ ԴԻՄԱԿՈՎ ՄԱՐԴԸ

Ո՞Վ ԷՐ ԱՒԵՏԻՔ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԵԱՐԾՈՒՈՂԸ

9

ՈՒՐ ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ՈՒՋԱԲԸ Կ'ԸՆԷ

Ժ.

Այն օրէն ի վեր երբ իր նոր բարեկամներուն խորհուրդով Սէնեոա Լուի յանձն առեր էր այդ անծանօթ թղթին անշուք առնէրէն մէկուն սենեակը առանձնանալ, յաճախ կ'անդրադառնար մառվի անոր՝ զոր կը սիրէր հոգեւին, և կը վերոյշէր խաղաղ օրերը ի։ երիտասարդութեան ուր Սիւզանի զուարթ և անմեղ խնդունքներ իր կեանքը կը լեցնէին..... յետոյ անցեալը կը պատկերանար տչքին առջեւ, ամէնէն երջանիկ օրերէն ամենէն սիրուր պահերը, կը վերադարձ այն ցնորածին գիշերը, ուր յանկարծ գահի մը վրայ կը դնէր ոսքը, ոգեւորով ժող՝ թագուհիին անկողնին առջեւ...

Ա՛հ, բոլոր այդ սիրասուեր ստամին ուրուականացումը կը անսներ այդ պահուն, հշանով կեղծաւորութիւններ, վատութիւններ, ոմանց ոճիրներ, անձնասիրութիւնը, հաւատամսութիւնը, սէրը ուրիշներուն հանդեպ ցնցիւնները, և կը հարցնէր իւրովի թէ՝ կորովի պակասութեամբ կամ ալլապէս կրցա՞ծ էր իմաստնօրէն չարժիլ կանգնելով բոլոր անոնց դէմ որոնք զինքը մատներ, հալածեր, խեղդեր էին։ Ու այն ատեն, իր մէջ կուտակուած բոլոր տանջութիւններուն և թարիւթեան ուռնեալը զգալով՝ մեծ մեծ քայլերով կը չափէր իր պզտիկ սենեակը։ Գերազդեալի մարդկանցերէն մէկուն ենթարկուած էր։ Երբ լսեց որ իր սենեակի դրան մատնանարուածներ մը կուտան...։ Դողաց... և ինքզ տատ անմիջապէս։

— Ո՞վ է եկողը այս ժամուն, մրմնջեց, ի՞նչ փոյթ։

Եւ, առանց ամենագոյն վարանումի, հանդարտ ձեռքով մը նիզը քաշեց, դուռը բացաւ...։

— Դո՛ւ, դո՛ւք, գոչեց ճանչնալով Լոբենի ասպետը, որ կիսովին ծռած և գլխարկը բաց յարգալիր կերպով կը կենար սեմին վրայ։

Երիտասարդը անոր երկու ձեռքերը բռնեց՝ սիրելով որ ներս մտնէ։

— Վերջապէ՛ս, ըսաւ, ըսէ՛ք, չո՛ւտ ըսէք ինծի ինչ որ գ'անցնի կը դանայ երջանիկ ըլլայ կամ ոչ ձեր ասելիքը լսելը զիս չպիտի յուզէ, վասն զի ալ լոգնած եմ յուսահատութեան տեսակներէն, և պատրաստ եմ մեռնելու ուրիշ քան տարբերու։

— Վեհափա՛ռ, յարեց ասպետը այս ջերմագին ընդունելութենէն զգածուելով։ Երկինք Ձեր Վեհափառութեան խնդութեան երկար օրեր պահած է, որպէսզի ժողովուրդն ալ ձեզմով երջանիկ ըլլանք։

— Ի՞նչ կ'ըսէք։

— Վեհափառ Ձեզնէ խնդրելու եկայ որ Լուվր երթանք։

— Լո՞ւվր։

— Ու Ձեր գլխուն վրայ դնենք պզտակ մը, որ ամէն ոք ու անպատուութիւն դարձած է ուրիշի մը ճակատին։

— Բայց...

— Եկէ՛ք, Վեհափառ... Սուլթանի կոմսուհին և Մոնթէսպանի մարքիզուհին յարաձիգ սենեակի մը մէջ Ձեր Վեհափառութեան կը սպասեն։

— Ա՛հ, ազնիւ և վեհա՛նձն կիներ, անոնք ալ ուզած են երջանկութեան տեսնողներ ըլլալ։

— Եւ պահել այն խոստումը զոր Ձեզի առեր էին Սալ տը Կրսաի Ձեր առաջին տեսակցութեան միջոցին...։ Ձեր հրամանները, Վեհափառ...։

— Կը հաւատամ Ձեզի, պարոն ասպետ, բայց կ'ուզեմ ըսել ձեզի, ձեզի՛ միայն և ոչինչ բանէ առաջ։ Թէ, ի՞նչ որ ալ ըլլայ մեր այս ձեռնարկը, իմ իշխանութեանս ալ յանկարծական փլուզում մը պիտի պատճառ ձեր անձնուիրութենէն, ձեր անխոնջ դորովանքէն, և եթէ Աստուած ուզէ, ձեզի իմ պատուութեան ամենամեծ մասին մէջ պահելով, ապագայը պիտի առնէ իմ լուսազարդ երեւակայութեանս։

— Ո՛չ, Վեհափառ, յարեց ասպետը ուսերի խոնարհելով, զարմանալութեան յիշեցումը միայն ինձի համար գեղեցկագոյն վարձատրութիւնը պիտի ըլլայ...

Եւ հրազ մը ասնելով ծառայի մը հանձնարարութեամբ Սէնեոա Լուիի առաջը ինկաւ։ Տիկին Սքարրոնի սենեակին առջեւը հասնելուն գուռը կանգնեցին վրայ բացուեցաւ, քաշուելով անոնց առջեւ հասմատ երիտասարդին։

— Թագաւո՛ր, ըսաւ, Լուվրի պալատականներուն ազդարարելու եղանակով մը։

Միւսներն չարժուէին մոլուան՝ երկու կիներ ոտքի ելան, և խորապէս գլուխներն հանելեն Երիտասարդ ազնուականը չեռակ քովերնին գնաց և ձեռքը անոնց երկարելով։

— Ո՛չ, Տիկիննե՛ր, Տիկիննե՛ր, ըսաւ ստիպուն Թագաւոր բլալու չարժանացած՝ զիս իբր այն կը նկատէք։ Կ'ապաչեմ իբր բարեկամ վարուեցէք հետս։ Եւ, սարքելով որ տեղերնին նստին, անոնց քովը թաղեաց, մինչ Մ. ալ Լօրէն գուռը գոցելէն յետոյ, եկաւ և անոր առջեւը ոտքի վերայ կ'ոնգնեցաւ։

— Ասպետը, յարեց Սէնեոա Լուի, Տիկիններուն ուզելով խօսքը, ձեր այցելութեան նպատակը քանի մը բառով հասկցուց ինծի։... կը խոստովանիմ որ ինծի համար ամենագիւրին եղող այս ժամուն, որմէ կախում ունի իմ բովանդակ ճակատագիրս, Աստուած իմ ճամբուս վրայ կը դնէ Ձեզ նման արժանաւոր տիկիններ։

— Վեհափա՛ռ, պատասխանեց Մոնթէսպան, շնորհալի ժպիտով մը, Աստուած երկու կիներու ասանկ անձնուիրութեան առիթ մը ընծայելով՝ անտարակոյս ուզած է գործածել այն սխալը զոր ի գործ դրած է մեր նախատայրը նեան...

(Շարունակելի)

ՕՍՄ. ԱԹԵԻՏՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

شركت تجارية عثمانية

SOCIÉTÉ COMMERCIALE OTTOMANE

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՌՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ Հ Յ ԴՐ Մ ՅՈՒՆ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐԸ ԲԱՑ ԵՆ ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԿԵՐՊՈՎ

ՍԹՊՈՒԼ, ԴԱԲԸՐՃԸՕՂԼՈՒ ԵԱՆ

Հայկական սոյն դրամական հաստատութիւնը կ'ընէ փոխառութիւններ, առևտրական տոմսերու, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բաժնեթուղթերու, պարտատոմսերու, ապրանքներու և բեռնագիրներու վրայ։

Կուտայ չեքեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ և հեռագրական վճարում ամէն տեսակ, ինչպէս Թուրքիոյ նոյնպէս աշխարհիս բոլոր մասերուն վրայ։

Կը գնէ և կը ծախէ ամէն տեսակ բաժնեթուղթեր և պարտաթուղթեր թէ՛ մեր և թէ բոլոր օտար հրապարակներու վրայ, ինչպէս և օտար դրամներ։

Կը գանձէ եւ կը զեղչէ առևտրական տոմսեր, մուրհակներ, փոխանակագիրներ, բաժնեթուղթեր և կտրոններ։

Կ'ընդունի դրամական ամանաներ նպաստաւոր պայմաններով։

Դրամատունս հաստատած է առևտրական տեղեկութիւններու համար լաւագոյն կերպով կազմակերպուած սպասարկութիւն։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՕՆՏՈՒԿ

Ինայողութիւնը մեր հաստատութեան մէջ քաջալերելու համար կ'ընդունի 25 ղրուշէն սկսելով դուսարներ

Դրամատունս կը կատարէ նաև թէ՛ իր հաշուոյն, թէ՛ մասնակցութեամբ և ուրիշներու հաշուոյն ամէն տեսակ արդիւնաբերութիւններու և ապրանքներու գնում, վաճառում, փոխանակութիւն, ներածում և արտածում։

Կ'ընդունի ներկայացուցչութիւն թէ՛ տեղական և թէ օտար առևտրու։

Կը կազմէ առևտրական և ճարտարարուեստական ընկերութիւններ և կը մասնակցի անոնց։ Կ'ընէ հաշուառում յինուածներ փոխարերով ամէն տեսակ ձեռնարկութիւններ։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՑԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանզումէ»ի ծնօրէնքիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին «Հանրային Դործակատարութեան ընկերութիւն մը կազմած է կարող օրէնսդէտ և ձեռնհաս անձնաւորութիւններէ բաղկացած, զոր կ'ստանձնէ թէ՛ Պոլսէն և թէ դաւառներէն յանձնարարուած դատական փոխանորդութիւնները, դատական և վարչական հեռագրագրութիւնները, գինուորագրութեան վերաբերեալ գործողութիւններ, թէմերթիւ և կալուածական տարբերու զննումները, դրամական փոխառութեան և առուծախի կալուածական միջնորդութիւններ, մենաշնորհի խնդրանքները, վճռաբանութիւններու պաշտօնեայի մատակարարութիւնը խիստ դիւրամատչելի վարձքով և կատարեալ ողջմտութեամբ։

Դիմել Պաղ Ալի ճատէսի «Մանզումէ»ի խմբագրատան Հանրային գործակատարութեան ընկ. ծնօրէն 6· Թոքաթլեան էֆ։

ՏՔՊ. Գ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐ

Աբանք և կանանց ծնողամիզական և դաշտային Աչքերու

Երկար տարիներ զանազան հիւանդանոցներու մէջ պաշտօնավարելով, իր ստացած փորձառութեամբը բժշկական նորագոյն մէթոտներով կարմ ժամանակի մէջ կը բուժէ վերոյիշեալ, յիրմամբ ուժգնութիւնը, սեռամոլութիւնը, ցրտաթթի եւ մրսածութիւնը, ինչպէս նաև ուռածութիւնը, սրտի, թոքերու, ազդրերու և երիկամներու հիւանդութիւնները և դանազան յաճախ ցաւերը։

Բացի վերոյիշէն, ամէն որ կը սրբեն մինչեւ երեքիս կը գտնուի Սիրգեմի, Քրքրաժլոյ ճատէսի, յարեւելեան Ելքի դրան մոտը

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՒԹ. Խ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

1903 թուականէն ի Բարիզ, Սէն-Լու և Նեգրը հիւանդանոցներուն մէջ կատարելագործելով իր մասնագիտութիւնը, որի ժամանած է մէկ քանի «սերթիֆիքատներու։ Այս անգամ ալ երրիսի գեղին «603» վերջին նորագոյն գրութեամբ տրան մէջ ներքոյիսը, Վիեննայի, Բարիզի և Գերմանիի հիւանդանոցներուն դատ, մասնագիտորէն միտքիորդի երիսի դարմանման մէջ ժուչն ուսումնասիրած ըլլալով յաջողութեամբ կը գարմանէ ֆրանկաֆաը, ժորթի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, ինչպէս նաև հին և նոր չերմամիզութիւնը առանց հետք մը ձգելու։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, կաթարվանա Հանի Գլեքրի դեղ, Նայրդ խան թիւ 8 գարմանատունը։ Մեկի և տրան ամէն տեսակ ձիրգ ոսկրերի և քիմիական քննութիւններ։ Տարին կը թատարուի։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՒԹ. Արամ Ուլնաեան

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԿԻՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ

Հիւանդութեանց

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ներկայական նուիրեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած ու ամէն նորագոյն մէթոտներով մեծ յաջողութեամբ կ'գարմանէ խոլութիւնը, գլխու պտոյտ ու կիսգլուխը, սակայն թեթեւ ու ուռածի, քիթի, բերանի, կոկորդի ու խուլերի ամէն տեսակ հիւանդութիւններու։ Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ սանձուիներնը, ուռածը ցորդ սեռածութիւն նկատուած էնուռանց գործողութիւնի։ Կասարվատ կ'ընէ նորագոյնը գործիքով մը։ Վերի ամէն տեսակ գործողութիւնները կը կատարէ և ազդոյց կիներուն ամէն գործողութիւնները։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ երեկ օր, Պանկէ Դուռու, Հաճիրեթ Սեղելի դեմ Արիկ Իւիթեանի դեղարանը, իսկ երեկ օրէ վերջ իր տունը։ Հիւանդներ օրերը երեկ օրէ վերջ իր տունը գնող ամէն հիւանդներ, իսկ վիճակով ազգատներն ամէն որ պատ. է ձրիաբար գարմանուին։

ՋԻՐ ԴԱՍ

ՏՐՆԵՐԻՆ ԲՈՒԹԻՔ

ԲԱՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՐԻՄՆՈՒԹԻՒՆ

Նիր է յարատև, ամիսը 2 մէկտա

Դիմել Ս. Դանիելեանին

Թիւ 18, Սեբաստիա խան, Պալա Թաղի

(Եանիքեանի)

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ, ՊԱԼԻ ՓԱՇԱ ԵՍԴՈՒՐՈՅ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

այս դեղարանը որ հասարակութեան վստահութեանը արժանացաւ, ժամանակէն դեղերու խիստ թարմութեան, դեղագիրներու ճշգրիտ պատրաստութեան համար, այս անգամ իր յաճախորդները գոհ ձգելու նպատակով բերել տուած է «Էլեր» մարքայով ՄԻՋԱՏԱՎԱՅԱՆ ամենաազդեցիկ փոշին, որ մէկ անգամէն խպաս բնակինը կ'ընէ մոլեկները։

ԿԸ ԲԻԷ ԴՈՒՄ ՄԸ ՓՈՐՁԵԼ ԳԻՆԵՐԸ ԴՈՒԻՐՄԱՑՔԵԼԻ ԵՆ

ՅՆՕԹ. — Այս դեղարանը կը յաճախեն փորձ ու կարող բժիշկներ և կը դարձնուին հիւանդներ մասնաւոր սենեակի մը մէջ։ Հինգշաբթի կէս օրէ վերջ և շաբաթ կէս օրէ առաջ ձրի գարմանում։

Դեղարանիս բոլոր դեղերը զուտ անգլիական և գաղղիական են, պատրաստուած՝ գիտագրական տրեսուին վերջին մէթոտներու համաձայն։

Դեղարանս ունի ճոխ մարքերը մը դոնեաներու, օ՝ տը քօլոնիներու, ակաւի փոշիներու և վրձիններու, քրիքիներու հիւթերու։ Կայ նաև «Ֆրանսինը», որ մեկ գոգ է գլխու թիթերը անհետացնելու և մազերը ճանճնելու, գին 5 ղրուշ։

Գիշերային սպաս

ԱՌԱՋԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԵՑՈՒԹԻՒՆ ՋՐԻ

ՐՄԵՆ Ի ԸՐ ՀԱՐԵՄ

Գալաթայ փոստատարանէն ժողովի անդամ

Կ'ընդունի Հուպարի, Թիմարթիի, Հէզրոյի, Ձիմանլիքի, Շէրիի և Սամանճատաւոնի տեղերէ, որ կը վարի կատարել ձեռնարկութիւնը, գարձանագրելով հանելեանը։ Գարձանագրելու համար դիմեցէք Գալաթայ Ֆրանսական Գրասենեակ։

ԲԱԳԴԱՏՈՒՆԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԲԱՐԶՐԱԳՈՅՆ ԻՏԱՏԻ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԿԿԵԱՑ

Բագդատունի Իտատի վարժարանի 15րդ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 3 երկուշաբթի, և դասերը կը սկսին նոյն օր։

Բագդատունի վարժարանի նպատակն է ուսուցանել վաճառականութիւն, լեզու և բարձրագոյն ուսմունք ու դաստիարակութիւն։

Բագդատունի վարժարանի ուսանողները Գալատայի Իտատիներու կատարելագոյն հաւատարիմներէ կը վարուին։ Մեր աշակերտները գերազանց են դասընթացքներ, հանգիստ ու տպահով կերպով կատարելագործել իրենց ուսումը, և մեր շրջանաւարտները տասնց քնութեան կ'ընդունուին Գալատայի Բարձր վարժարանները, ինչպէս նաև եւրոպական հանրակրթարանները։

Բագդատունի վարժարանի գիշերօթիկներուն թոշակը կարգին համեմատ որոշուած է նոր ծրագրին մէջ։ (Տարեկան մինչեւ 12 լիրայով գիշերօթիկ կ'ընդունուի)։ Մոտի ծրագիրը ձրի կը գրեսի փոստագրաց որ որաչակեր կ'ուզեսի թէ ինչ գիւրութիւններ որուած են աղքատագոյն դասատարիներուն ոգեւորելու համար։

Գիշերօթիկ աշակերտները պէտք է փոխեն այնպէս արձանագրուիլ, վասն զի գիշերօթիկներուն թիւը սահմանափակ է։

Բանակցութեան համար դիմել կամ գրել, ամէն օր, մինչեւ երեկ օր, Բագդատունի Իտատի վարժարան, Բանկալթի, Կ. Գալաթա։

Տիրապետ Տնօրէն

ՅԱԿՈԲ ԲԱԳԴԱՏՈՒՆԻ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐԻ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ

Եկամտաբերութիւն չինուածքներ եւ ամենաընտիր նիւթեղէն

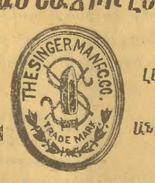

ԱՅԽԱՐՀԻՍ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ

Անմրցելի ընտանիքի և գործատնոցներու համար

ՍԻՆԿԷՐԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 343, Կալաթա Մինկէր խան և Գալաթայ Թիւ 120։ Սուլթան Համամ, Սուլթան Պայազիտ և Ֆաթիհ Հաճիզ Բայրամ, Թիւ 64։ Սկիւտարի Ջարլը պոյը Թիւ 15։ Գալաթայ Մօտա ճատէսի։ Մաքրիքէօյ երկաթուղիի հրապարակը։ Պալաթ, Գէլաբրիա Պալը, Թիւ 113։ Գեչիկիթաղ Շերքէթի հաւատատոյցին գիմացը։ Բանկալթի Թրամվայ ճատէսի Թիւ 57։

ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ Արեւելքի համար.—Կ. Պոլիս, Բերա Մեծ-Փողոց, 343

ԶԳՈՒՇՆԻ ԿԵՂՄԵՐԷՆ ՊՂՆՋԵԼ ԴՈՐՄԱՆԻՆ ՎԱՌՈՒՆԸԸ

ԳԱԲՈՒՄԱՃԵԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԿԿԵԱՑ

ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ԳԱՐԹԱԼ

Եօթնամեայ Իտատի

Հինգերորդ տարեշրջան

Վարժարանս նոր տարեշրջանէն սկսեալ Իտատի վերծուած ըլլալով, դասարաններու կազմութեան համար այժմէն արձանագրութիւն բացուած է մայրաքաղաքիս և շրջականերու, ինչպէս նաև գաւառացի աշակերտներու համար։ Կրթական նոր ծրագրի մը համաձայն մեծ խնամով կ'ուսանցուին Հայերէն, Թուրքերէն-Գրականներէն և Անգլերէն՝ իրենց իսկ սեպհական լեզուով և խօսելու վարժութեամբ (բառիթիք), նոյնպէս դիտութիւններ և ուսանող անհրաժեշտ բոլոր հիւղերը, մասնաւորաբար վաճառականութիւն, Տուժորակալութիւն, անասնական և առևտրական գիտելիք։ Իսկ աղջիկներու համար ասնդաստարութիւն, գար և ձեռագործութիւն ասնական և գործնական։

Թէ՛ մանչ և թէ՛ աղջիկ գիշերօթիկներու ամսաթոշակը խիստ չափաւոր, դիւրամատչելի և անհամեմատ կերպով ժամանակ գաւառացիներու համար։

Գիշերօթիկները կը վարեն մայրական խնամք, կանոնաւոր հոգածութիւն և ընտիր սնունդ՝ ասոդիպատիկ պայմաններով։ Շենք ընդարձակ, դեղեցկագիր և օդաւէտ՝ ընդարձակ պարտէզով։

Մանրամասնութեան և աշակերտներու արձանագրութեան համար դիմել վարժարան՝ Տնօրէնութեան։

Հիմնադիր Տնօրէն

ԳԱՌՆԻԿ ԳԱԲՈՒՄԱՃԵԱՆ

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԹՈՎՄԱՍ

ՅԱՆԶՆԱԿԱՏԱՐ

Եւ հայերայերէն ամէն տեսակ գիրքերու՝ հայ. Ֆրանս. Թուրք.

Հասցէ՝ Կ. Պոլիս, Կալաթա ճատատէսի Թիւ 9

կամ Եէնի-Դարու, Եալը փողոց Թիւ 5

Դիմեցնելիութեան ընտրեալ

Ճշգրտութիւնն բացարձակ։

Հեղինակ-հաստատութիւններէ՝ նմոյշներ

Ամէն տպագրանքի համար կարեւոր ծանօթութիւն կը խնդրուի

Դիմեցէք իրենց. Ի՝սպասուելիք և գոհ կը մնամ։

ԻՆՉՈՒ ԿԸ ՀԱԿԵՆ

Կը հարցնեն թէ ինչո՞ւ ոսկիկանները հակեն Եփրատ գործակալութեան ոսկի (Պաղը Ալի ճատատէսի, Թիւ 72)։ Կ'ապատանեն այս հարցումը ընողները, յայտնելով պատճառը։ Օսմանի Թարգմանութեամբ հատատակուող Նաճի Բէյ գրքերու համար ընթերցողները չենք չնորհ կը կրուին իրարու։ Կեռ և անկարգութիւններ կը պատահին։ Ատոր համար է որ կը հրատեն ոսկիկանները, փութացէք գնել, իրարանցիւր պատկերազարդ Կառու 2 ղրուշի։

ԱԶԴ. ՌՈՒՄԱԴԻԶԱՄԻՆ.ՈՎ

ՊԷՏՔ Է ԴԱՐՍԱՆԵԼ

Քաղաքային Բժշկ. և Ընդհ. Առողջապահական Ժողովէն որոշեալ

Շատ մը երեւելի բժիշկներէ գ. Համուիթիը յանձնարարուած է բուժման ազգեցութիւնը բժշկական գիտութ մը տեսիրոյ եղող «Բիւմաթիզմին»ը դրսէն դրածելով ընդհանուր յոգնաւորը (կին և երեսարան, սուր, յոգնածական, ջրզգային և զուսաբերազգային) ցաւերը յաջողութեամբ կը գարմանէ։

Ցարիւերով այս հիւանդութիւններէն տառապողները «Բիւմաթիզմին»ի մէկ լիտրն գործածութեամբը անգամ անոր գեղ բաղանց ազդեցութիւնը պիտի տեսնեն։

Գինը 7 գանեան է

Արտասանէ՝ դեղատոր Յակոբ Մ. Ուրկանեան՝ Գալաթա։ Գալոյ դեղարանատեղին է Գալաթայի գեղամատակարարը։ Գուստաքի յանձնարարութիւնները 2 ղրուշ փոստի ծախքով ժամի կ'ընդունուին։

ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ. — Պաֆրաթ մեր նոր Գործակալն է Մեծ. Բակոր էֆ. Ուրկանեան (գեղագործ)։ Յեղոյն մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի անպայման յիշեալին գիմել բոլոր հաշուական խնդրոց համար։ — Նոր արձանագրուիլ փոփոխուները թոյլ հանին յիշեալին գիմելու։

ՀԱՒԱՔԱՅՈՅՆ ՆՈՐ ՕՐԻՆԱՑ

ՕՐՈՒԱՆ ԳՈՐՑԻ ԳԻՐՔ

Հրատարակ ելաւ Փաստաբան Կ. Սալտանեան էֆ-ի «Հաւաքածոյ Նոր Օրինաց» երկսերտ Թիւնը, որ կը պարունակէ Օսմ. Սահմ. Օրինաց (Դանուն Խասի) Ընդարձակ Օրինաց (Ինթիքամատ Մէզմուան) Գալարման Օրինաց (Բասրիի Եօրֆիէ) Ընդարձակութեան (Մէժմիէթ Դասուանաց) Գործակալի, Նամակագրի (Թէժիէթիաս) և այլ օրէնքները որոնք գրաւեն անհրաժեշտ տեղեր մեն ամէն անհատի համար։

ԳԻՆ 3 ԼԻՐԱ ՈՂՋ։

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով մեծագնեան գնողներուն կարեւոր զեղչ կայ։ Կեդրոնատեղին է Ֆաթմագիլլար Ցուվանեան Գրքերեանի գրատուն։

Ուր կը գտնուի նաև Հերինային «Օրինաց Հաւաքածոյ» ուրիշ գիրքերն ալ, ազատական (Թիմարթիք) կալուածական, Վաղքի, Փաստաբան, Շերիի և Գաստամանի և այլ օրէնքներու վերաբերեալ։

Դիրքատեղի գինով Բ. Հատոր 10 ղ։

Զիներ. Կանոնագիր 1 Ղ։

30—17

ԳԱԼԱԹԱՅԻ ԵՐԵՍԻ ՄԷՋ ԱՆԳԱՄԷՆ ԲԱՑԻ ԹՈՒՄԸ

Տ.ՔՊ. Ե. ԱԽԼՈՒՐԼԵԱՆ

Բրոքէտա Էրլիքի վերջին անգամ գլուխ 606 Սալվարան դեղերով կատարելագործ կը բուսէ հին և նոր գաղիական ախտերը, մրմնջն մէջ ենթադրեալ։ Նաև կարճ ժամանակի մէջ կը գարմանէ կիրքամիզութիւն, մրսածութիւն և երիկամանցի եւ բրաթաքի հիւանդութիւններ, ինչպէս նաև տանական անհարգութիւնն բարդեալին նոր մեթոտներով։ Իրեն գիմող հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր կը գարձանեղեն, Սիրգեճի, Քրքրաժլի ճատատն վրայ Ֆեզան լաբանիքչիներուն առաջին յարիկը։ Ծանօթ.—Ամէն տեսակ գրգռութիւններ մեղանցի և արգանցի հիւանդութիւններու և ժամանաց խնամք։

ԴԵՂԱՐԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ ԳԱԼԷՄՊԷՐԵՆ

Բերա, մեծ փողոց, Ազա Ճամիի դիմացի կողքը, Թիւ 117

Երկար տարիներէ ի վեր ունեցած փորձառութենէս լիապէս համոզուած և որ Դեղարան մը կրնայ յաջողիլ ոչ պարզապէս երբ ուղղամտութիւն, ճշգրտութիւն և ազնուրդ գործողութիւն կը տիրեն ամէն գործառնութեանց մէջ, փութացնելու համար հիւանդին ապաքինումը։

Կը մտածեմ որ երբէք չեմ հանդարտեցներ։ բայց եթէ երբէք պէտք ունենամ ո և է գեղագիրի մը պատրաստութեան, հանձնեցէք դիմել մեր նոր Դեղարանը, ուր պիտի գտնէք որուսական ամենանոր պահանջումներու համաձայն դեղերու խրճիմբ պատրաստութիւն գեղերուն ամենէն թարմը և ընտիրը գեղերու ամենէն ամանը։

Անձնապէս ալ համոզուելու համար այս ճշմարտութեան, կը բաւէ անգամ մը մտնել այդ դեղարան։

Մեր դատաստի հոյ ազգաբնակներուն ցարմանանքի համար մասնաւորապէս ասանկներուն ոչ մեր ունենալ ունեցողներուն ամէն գիւրութիւն կ'ընծայուեցրեմն մեր դեղարանը։

Ջուլիներիական պատուսատ ժամանակ յարաբեր 2 տեղամ.

Երամարդեի վերջալ հիւանդապատուհիներ

Թիւ տեսնուած մէջ յարգոյ հասարակութիւնն մեր դատ ընդունելութիւնենէն գոհանալուսամ, սկսած եմ «Բարգանան» կեդրոնենէ ազգակի բնիրել տալ տեղերու ժիրերը։

ԳԻՆԵՐՈՒ ԴՈՒՐՄԱՑՔԵԼԻ ԵՆ

Տ.ՕՔՔՕՐ ՏԻՐՈՆ ԹՊԻՊ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՑԻՆ

Ա Խ Տ Ե Ն Ե Ր Ո Ի

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Նէյլի, Օսման պէյի գաղիեն մտ, Անանեան տարբիքանի իր յարկաբաժնին մէջ։

Արանց և կանանց ինչպէս նաև ապայոց ամենազգի հին և նոր ախտերը, սատմանցի, ազիքներու, երիկամներու, սրտի եւ թոքի հիւանդութիւններ անպիտան և ամերիկեան նորագոյն մեթոտներով կը գարմանէ։ Ցարանկարար և տեր հետաւոր բոլոր յամառ հիւանդութիւններ։ Սպասաւորներ և բոլորովին նոր գրամատներ Սուլթանի և բոլորովին նոր գրամատներ Սուլթանի ներքինիներով կը ուսուցէ ասանց ա՛նէ ցաւ և ասանց գաղտնի տրգելը։

Որպէս դի ո՞ և է ձեզ լի վարանք թիթիով և գոլերայով, վերջերս Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ հնարուած, գիրարկուած և յաջողութեամբ գործածուած նորագոյն մէթոդներով պատաստում ալ կը կատարէ։

Գործի օրեր մինչեւ երեկ օր Ամիս

ՏՈՒԹ. Գ. ԶԱՐՓՃԵԱՆ

Մասնագէտ քիթի, ականջի և կոկորդի հիւանդութեանց

(Գօրաբոյի Համալսարանէն, բժիշկ Նէյլի Մէկլաղանի Հիւանդանոցին)

Այս անգամ փոխադրուած է Բերա Մեծ Փողոց, յունական հիւպատոսարանի դէմ, Թիւ 75, ուր ըստ սովորութեան կ'ընդունի իրեն գիմող հիւանդները, ամէն օր կէս օրէ վերջ, և կը գարմանէ զանազան դիտական վերջին գրութեամբ։ Իսկ առաւօտեան կը գտնուի Գալաթայ Բժշկական Ընկեր գարմանատունը, Սիրաժալ էրմանամ խան։